

ТУРИЗМЪТ В ЦИФРИ

Издание 2020 г.

ДЕМОГРАФСКА И ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	5
ЗАЕТИ ЛИЦА ПРЕЗ 2019 Г.....	5
ТРАНСПОРТ.....	7
ВЪЗДУШЕН ТРАНСПОРТ.....	7
АВТОБУСЕН ТРАНСПОРТ.....	12
ЖЕЛЕЗОПЪТЕН ТРАНСПОРТ.....	13
ГРАДСКИ ТРАНСПОРТ.....	13
НАСТАНЯВАНЕ.....	16
КАТЕГОРИЙНА СТРУКТУРА НА МЕСТАТА ЗА НАСТАНЯВАНЕ.....	17
ТЕХНИЧЕСКИ КАПАЦИТЕТ НА МЕСТАТА ЗА НАСТАНЯВАНЕ.....	18
ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ТЪРСЕНЕТО НА НАСТАНИТЕЛНАТА БАЗА.....	20
ПРЕНОЩУВАЛИ ЛИЦА.....	20
РЕАЛИЗИРАНИ НОЩУВКИ.....	24
ЗАЕТОСТ НА ЛЕГЛОВАТА БАЗА.....	29
ПОЗИЦИЯ НА СОФИЯ В ТУРИЗМА В БЪЛГАРИЯ.....	30
ОСНОВНИ ТУРИСТИЧЕСКИ ПАЗАРИ.....	32
ЗАВЕДЕНИЯ ЗА ХРАНЕНЕ И РАЗВЛЕЧЕНИЕ.....	36
МУЗЕИ.....	38
ЦЕНИ НА НЯКОИ СТОКИ И ТУРИСТИЧЕСКИ УСЛУГИ.....	39
ИЗПОЛЗВАНА ТЕРМИНОЛОГИЯ.....	41

ОП „Туризм“ има удоволствието да Ви представи новото издание на статистическия справочник „София – Туризмът в цифри“. Изданието е предназначено за всички заинтересовани от информация за състоянието на туристическия сектор в столицата през 2019 г. - поредната година с възходящи резултати, която утвърждава София сред водещите дестинации в България, най-голямата неморска дестинация на страната ни и една от най-динамично развиващите се европейски дестинации.

През 2019 г. туристическата индустрия на София отново постига положителни резултати по основни показатели на предлагането и търсенето като обема и качеството на настанителната база, броя на гостите, броя на реализираните нощувки, средната заетост и др.

Успоредно с усилията на бизнеса София продължава да развива и подобрява своите публичен транспорт и услуги, градска среда, паркове и зони за отдих, инвестира в своето културно-историческото и природно наследство.

По стечение на обстоятелствата изданието се появява в разгара на най-сериозната криза, пред която е бил изправян някога туристическият отрасъл. На фона на пандемията от Covid-19, ограниченията за пътуване и всички последвали щети за сектора постигнатото през 2019 г. изглежда твърде назад във времето, но е изключително важно да обобщим и представим какво постигна туристическата индустрия, защото зад резултатите стоят упоритите усилия на хотелиери, ресторантьори и туроператори, екскурзоводи и музейни работници, транспортни фирми и доставчици на допълнителни услуги.

С поглед към бъдещето, резултатите на 2019 г. са и първата цел, към която да се стремим по пътя на възстановяването след пандемията.

МЕТОДИЧЕСКА БЕЛЕЖКА

Досегашните издания се базираха основно на статистическа информация, генерирана чрез подаваните от местата за настаняване справки-декларации във връзка с туристическия данък.

През м. октомври 2019 г. стартира Единната система за туристическа информация (ЕСТИ), с което се преустанови досегашната практика и се въведе нов подход за набиране на информацията. Като всяко ново начало и ЕСТИ се нуждаеше от период на "настройване", изчистване на недостатъци и коригиране на детайли, а и на време за адаптация от страна на ползвателите ѝ.

За да бъдат избегнати възможни непълноти в данните от първите месеци на ЕСТИ (октомври-декември) и необходимостта от механичното събиране на данни от два различни източника (СО и ЕСТИ), настоящото издание разчита в значително по-голяма степен на официалната статистика на НСИ, особено по отношение показателите на дейността като пренощували лица и реализирани нощувки. Статистиката на НСИ, макар и да не включва обектите с по-малко от 10 легла, осигурява цялостни и съпоставими статистически данни на годишна база, осигурени по единна методика.

ДЕМОГРАФСКА И ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

Към 15.06.2019 г. постоянно регистрираните жители на София са 1 467 904 души.

Столична община е разделена на 24 административни района. Сред тях с най-голямо население се отличават районите Люлин и Младост, в които е съсредоточено съответно 8,69% и 8,07% от населението. Районът с най-малко население е Баня.

12	Лозенец	61 353	4,18
13	Надежда	78 140	5,32
14	Средец	91 638	6,24
15	Подуене	83 766	5,71
16	Студентска	36 039	2,46
17	Баня	12 087	0,82
18	Изгрев	37 746	2,57
19	Кремиковци	24 422	1,66
20	Връбница	52 560	3,58
21	Витоша	71 099	4,84
22	Панчарево	26 564	1,81
23	Слатина	73 700	5,02
24	Възраждане	50 769	3,46
Общо		1 467 904	100

Източник: *grao.bg*

Район в София	Жители (бр.)	Дял (%)
1 Люлин	127 545	8,69
2 Сердика	50 754	3,46
3 Красно село	91 803	6,25
4 Триадица	80 760	5,50
5 Младост	118 414	8,07
6 Нови Искър	27 401	1,87
7 Оборище	37 886	2,58
8 Овча купел	59 788	4,07
9 Илинден	36 419	2,48
10 Искър	71 956	4,90
11 Красна поляна	65 295	4,45

ЗАЕТИ ЛИЦА ПРЕЗ 2019 Г.

По данни на НСИ през 2019 г. средногодишният брой на всички наети лица по трудово и служебно правоотношение на територията на столицата е 768 471 души, което е с 2,31 % повече спрямо предходната година.

Заетите по икономическа дейност "хотелиерство и ресторантьорство" са 33 353 души, което съставлява 4,34 % от всички заети на територията на столицата. Броят на заетите в сектора се увеличава с 3,78 % в сравнение с 2018 г.

Допълнителни детайли по отношение заетите лица в туристическите обекти в София предоставя отчасти информацията, набрана от СО в процеса на категоризация, т.е. тя е ограничена само до обектите, които по Закона за туризма се категоризират от Кмета на СО:

1. местата за настаняване и прилежащите към тях заведения

а) хотели -категория "една звезда" и "две звезди",

б) мотели -всички категории;

в) семейни хотели -всички категории

г) хостели -всички категории,

д) пансиони -всички категории,

е) почивни станции -всички категории

ж) стаи за гости -всички категории,

з) апартаменти за гости -всички категории;

и) къщи за гости -всички категории

к) бунгала -всички категории,

л) къмпинги -всички категории,

2. самостоятелните заведения за хранене и развлечения - категория "една звезда", "две звезди" и "три звезди

ОП "Туризм" не разполага с информация за заетите лица в туристически обекти, категоризирани от министъра на туризма, в т.ч.:

1. местата за настаняване и прилежащите към тях заведения за хранене и развлечения

а) хотели -категория "три звезди", "четири звезди" и "пет звезди",

б) апартаментни туристически комплекси -всички категории;

в) вилни селища -всички категории;

г) туристически селища -всички категории;

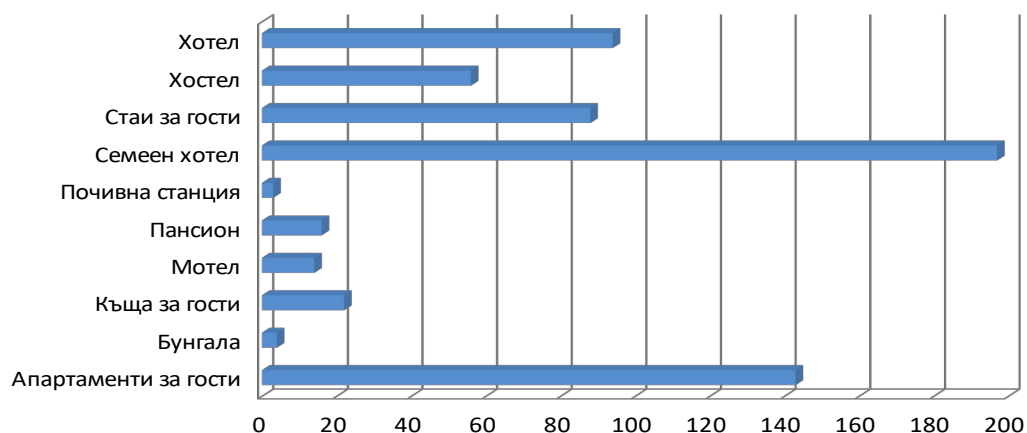
д) вили -всички категории,

2. самостоятелните заведения за хранене и развлечения -категория "четири звезди" и "пет звезди";

По данни на ОП "Туризм" в категоризираните от кмета МН (места за настаняване) и ЗХР(заведения за хранене и развлечения) през 2018 г. са били заети общо 15 813 души. В сравнение с 2018 г. е налице сериозен спад с 23 %, дължащ се основно на намаление на заетите в ЗХР.

Сред местата за настаняване най-голям брой са заетите в семейните хотели - 197 души и апартаментите за гости - 143 души.

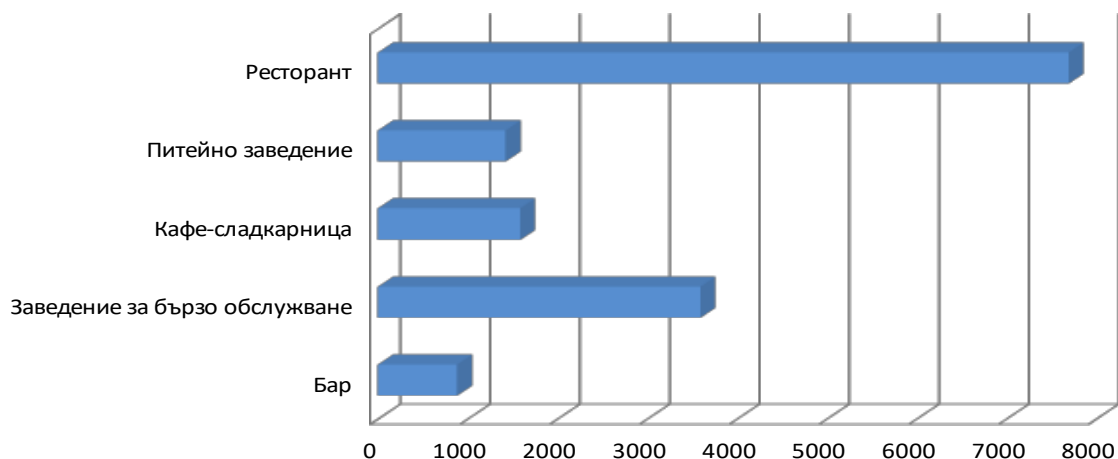
Брой заети лица в категоризираните от кмета МН на територията на СО, 2018

Източник: ОП "Туризм"

Най-голяма част от работещите в ЗХР са били ангажирани в ресторанти (7 693 души) и в заведения за бързо обслужване - 3 592 души.

Заети лица в категоризираните от кмета ЗХР на територията на СО, 2019 г.

Източник: ОП "Туризм"

ТРАНСПОРТ

ВЪЗДУШЕН ТРАНСПОРТ

За най-голямото международно летище в страната - Летище София, 2019 г. е поредната с ръст на пътничекотока. През годината общият брой на пристигналите пътници по международни и вътрешни редовни и чартърни полети възлиза на 3 515 789 пътници и се увеличава с 2,36 % спрямо предходната година.

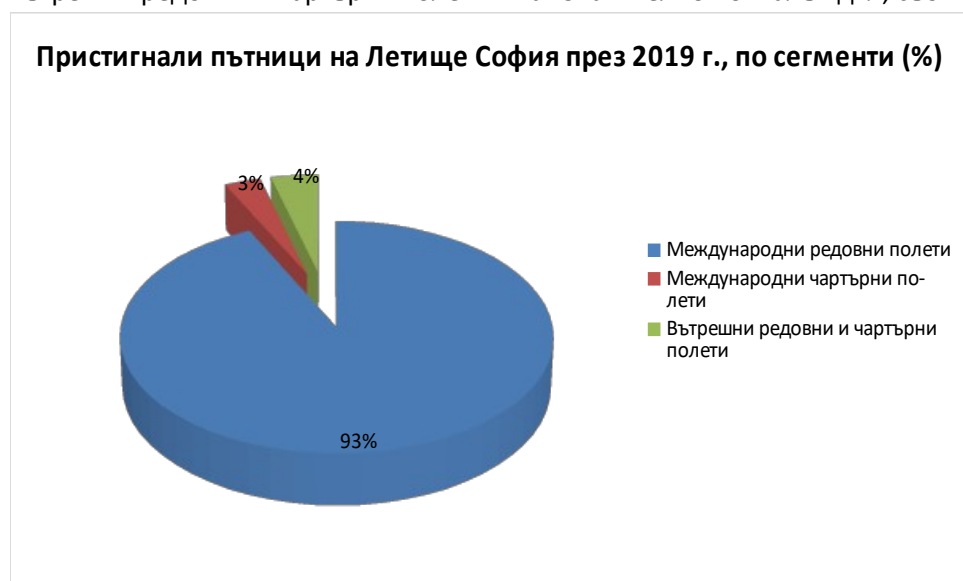
Пристигнали пътници на Летище София, 2017-2019

2017	2018	2019	Изм. (%) '19/'18

Международни редовни полети	3010696	3200185	3 266 471	2,07
Международни чартърни полети	54468	83416	108 272	29,80
Вътрешни редовни и чартърни полети	131747	151230	141 046	-6,73
Общ брой пътници	3196911	3434831	3515789	2,36

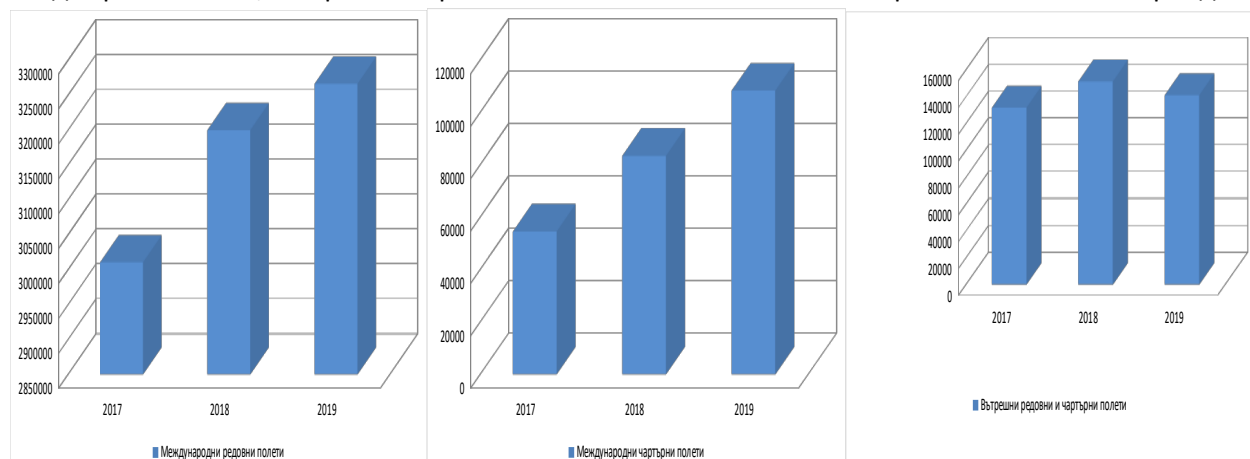
Източник: Летище София

Структурата на пристиганията се запазва непроменена - 93 % от всички пристигания се осъществяват с международни редовни полети, докато пътниците, пристигнали с международни чартърни полети и с вътрешни редовни и чартърни полети имат значително по-малък дял, съответно 3 % и 4 %.

Източник: Летище София

През последните три години е налице тенденция на нарастване на общия брой на пристигащите, като при различните сегменти се наблюдават известни специфики. Като относителен дял с най-значителен темп нарастват пътниците при международните чартърни полети, докато при тези при международните редовни полети, след скокът през 2018 г., се отчита по-умерен ръст. При вътрешните полети се отчита спад спрямо 2018 г., но броят на пристигналите се запазва по-висок спрямо началото на периода .

Източник: Летище София

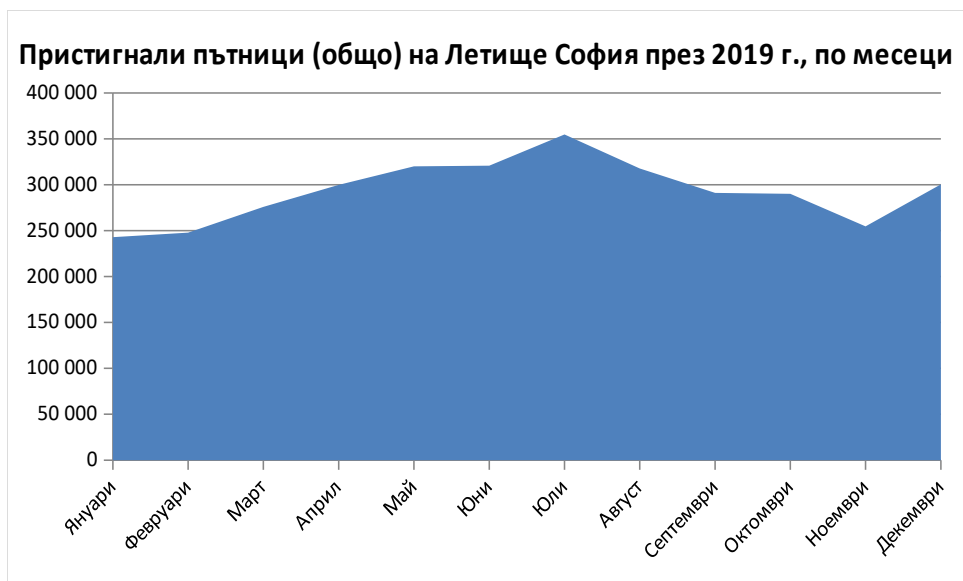
При международните полети общата тенденция на нарастване на пристиганията се наблюдава с много малки изключения и на месечна база. Противоположни са резултатите при вътрешните полети, където се регистрира спад през почти всички месеци от годината.

Пристигания на Летище София по сегменти и месеци, 2019/2018 г.

	2018			2019			Изменение 2019/2018 (%)		
	Международни редовни полети	Международни чартърни полети	Вътрешни редовни и чартърни полети	Международни редовни полети	Международни чартърни полети	Вътрешни редовни и чартърни полети	Международни редовни полети	Международни чартърни полети	Вътрешни редовни и чартърни полети
Януари	211 551	8 791	10 101	220 987	12 393	9 515	4,46	40,97	-5,80
Февруари	216 373	8 117	9 079	229 430	9 815	8 557	6,03	20,92	-5,75
Март	257 601	5 764	11 531	257 364	8 476	10 007	-0,09	47,05	-13,22
Април	279 183	5 996	11 088	282 114	7 557	10 160	1,05	26,03	-8,37
Май	291 576	7 713	12 390	297 921	11 086	11 022	2,18	43,73	-11,04
Юни	295 322	8 427	13 672	298 178	10 099	12 488	0,97	19,84	-8,66
Юли	327 547	4 380	16 919	331 410	6 707	16 669	1,18	53,13	-1,48
Август	289 091	3 385	18 491	292 410	6 369	18 916	1,15	88,15	2,30
Септември	274 870	10 820	16 386	262 259	13 721	15 128	-4,59	26,81	-7,68
Октомври	273 688	9 142	12 957	267 355	12 302	10 381	-2,31	34,57	-19,88
Ноември	221 058	5 648	9 341	241 202	4 228	9 187	9,11	-25,14	-1,65
Декември	262 325	5 233	9 275	285 841	5 519	9 016	8,96	5,47	-2,79
Общ брой пътници	3200185	83416	151230	3266471	108272	141046	2,07	29,80	-6,73

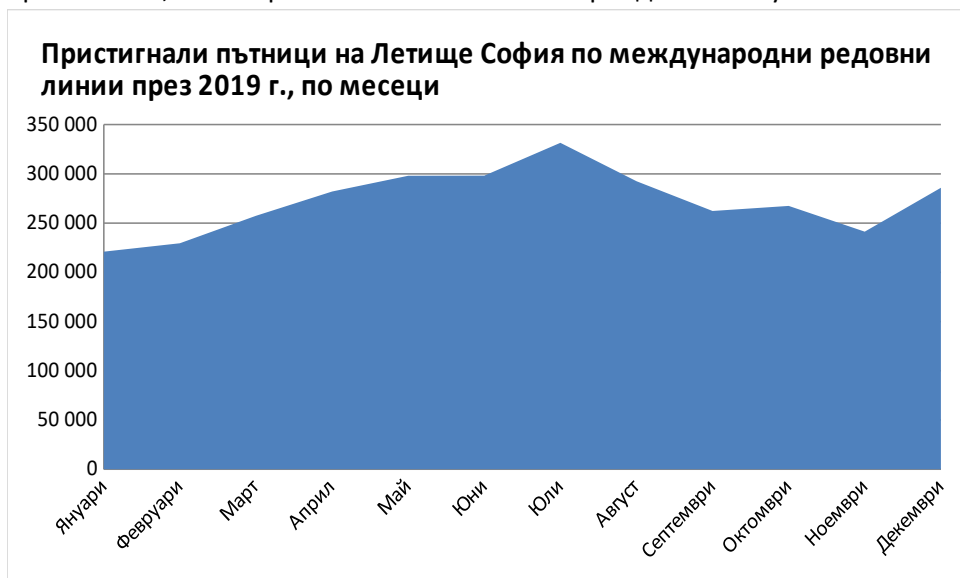
Източник: Летище София

Общият брой на пристиганията по месеци през 2019 г. се характеризира с относителна равномерност. Най-голям е общият брой на пристиганията през м.юли - 354 786 пътници, а най-малък през м.януари - 242 895 пътници. Като цяло периодът април-октомври поддържа средномесечно ниво от 290 хил. и повече пътници.

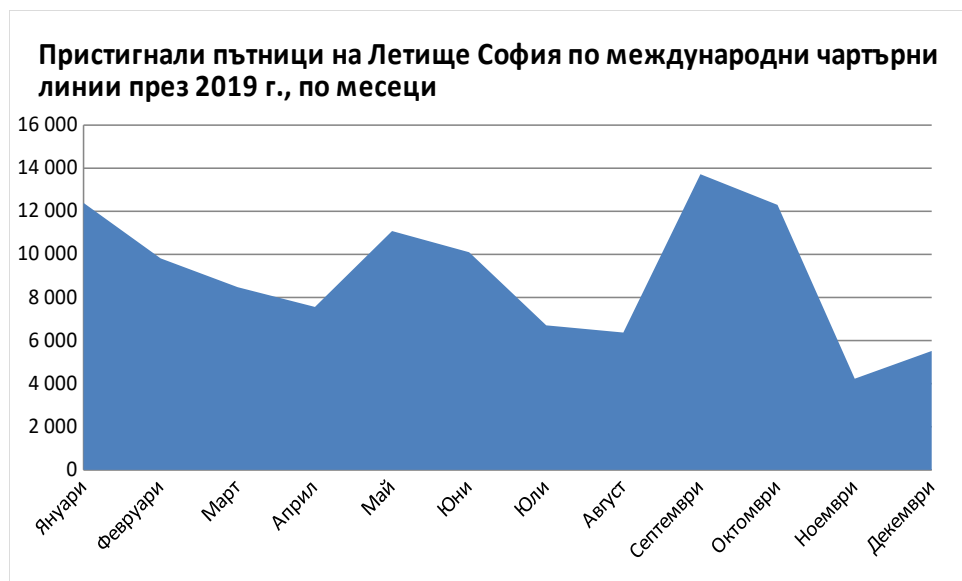
Източник: Летище София

Пристиганията по международни редовни линии по месеци имат сходна сруктура с пристиганията общо по месеци, което е обяснимо предвид доминиращия дял на пристиганията по редовни линии в общия брой. С изключение на януари и февруари, всички останали месеци поддържат ниво от над 250 хил. пристигания, като върховите стойности са в периода май-август.

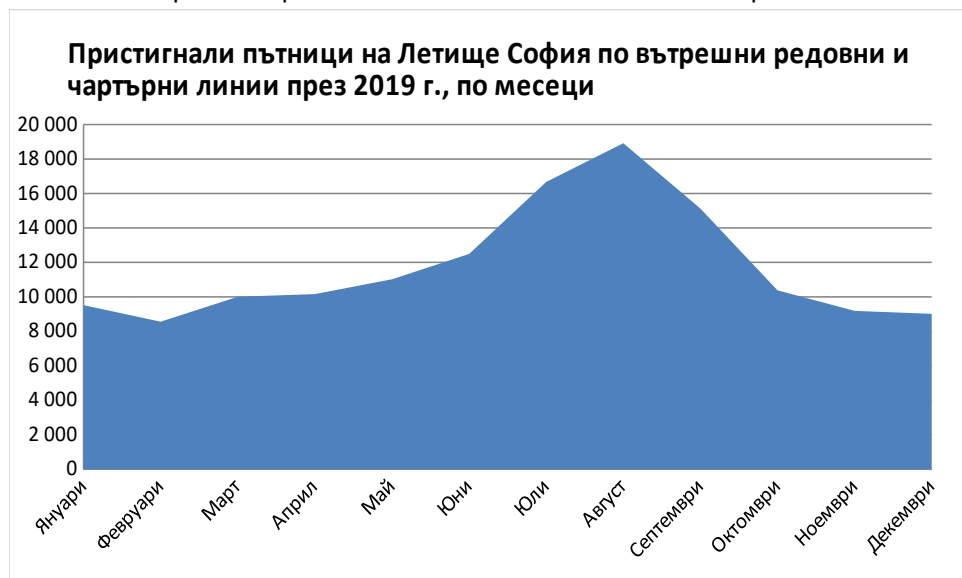
Източник: Летище София

Със значително по-големи амплитуди и диспропорции се развиват пристиганията на пътници по международни чартърни линии. Близко 1/4 от пристиганията са съсредоточени в месеците септември-октомври, а близо 1/5 - през май и юни. Заедно с третия по-отчетлив пик - м.януари, тези 5 месеца генерират 55 % от всички пристигания по международни чартърни линии. Като абсолютна стойност се запазва установеното от предходната 2018 г. най-много пътници да пристигат през септември - 13 721. За сметка на това най-ниската точка в броя на пристиганията се измества от м.август през 2018 г. към м.ноември през 2019 - 4 228 пътници.

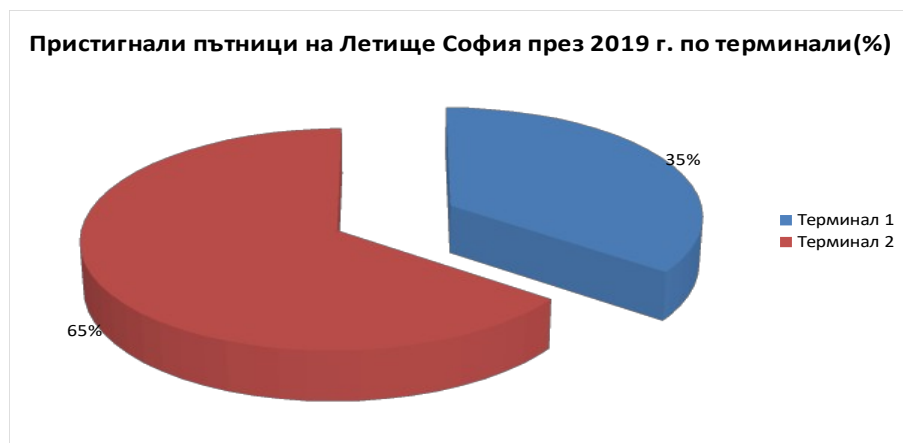
Източник: Летище София

При пристиганията по вътрешни редовни и чартърни линии се запазват тенденциите от 2018 г. Налице е ясно изразен пик на пристиганията през летните месеци (юни-септември) с върхови стойности през август - 18 916 пътници. Извън този период през останалите месеци от годината се наблюдава относителна равномерност на пътничопотока и 9 - 11 хил пристигания месечно.

Източник: Летище София

През 2019 г. на Терминал 2 са осъществени близо 2,3 млн. пристигания и броят им отбелязва ръст с близо 5 % в сравнение с 2018 г. Пристиганията на Терминал 1 намаляват с около 2 % и през 2019 г. на него са обслужени 1,24 млн. пристигащи пътници. Спрямо структурата от предходната година, Терминал 2 увеличава леко своя дял и осигурява 65 % от общия брой на пристиганията на Летище София.

Източник: Летище София

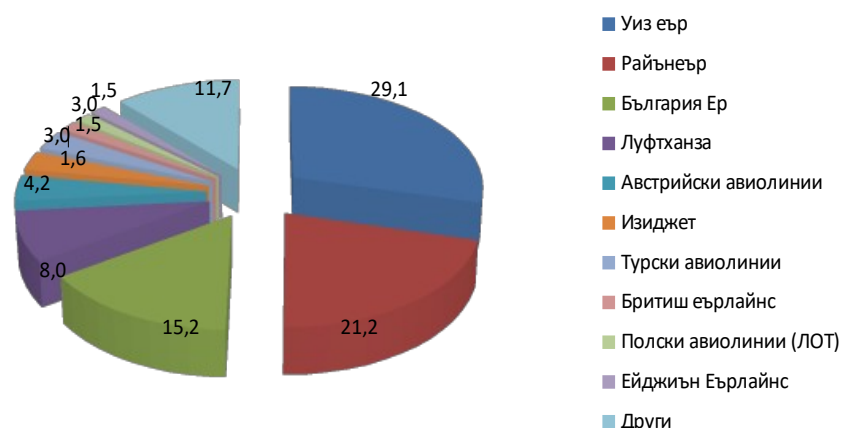
През 2019 г. са осъществявани редовни и чартърни полети от и до 124 дестинации. Лондон и Франкфурт остават дестинациите, от които се регистрира най-голям брой пристигащи. Като цяло Топ 10 на дестинациите с най-голям брой пристигнали пътници се запазва спрямо прдходната година, с изключение на отпадането на Амстердам за сметка на Брюксел.

ТОП 10 дестинации по пристигнали пътници с редовни полети, 2019 г.		
	Дестинация	Пътници
1.	Лондон	451 947
2.	Франкфурт	224 036
3.	Виена	174 341
4.	Тел Авив	137 569
5.	Милано	136 797
6.	Мюнхен	129 892
7.	Варна	128 172
8.	Атина	119 630
9.	Рим	111 972
10.	Брюксел	110 116

Източник: Летище София

Сред авиокомпаниите, осъществяващи полети от/до Летище София не настъпват размествания и значителни промени през 2019 г. Лидер по броя на превозените пътници от/до Летище София остава нискотарифната авиокомпания "Wizz Air" като делът и се свива от 32,9 % през 2018 на 29,1 %. Сред основните авиокомпани за летището тя е и единственият "губещ" - всички останали запазват или увеличават минимално дела си. Другата основна нискотарифната авиокомпания, оперираща от летище София - "Ryanair" , притежава пазарен дял от 21,2 %. Националният авиопревозвач "България Ер" запазва трета позиция по дял на превозените пътници от/до Летище София с 15,2 %.

Пазарен дял по превозени пътници от/до Летище София, 2019г. (%)

Източник: Летище София

АВТОБУСЕН ТРАНСПОРТ

Автобусният трафик от и до София по редовни линии минава основно през 5 автогари и автостанции - Централна автогара, автогара "Сердика", автостанция "Подуяне", автостанция "Юг" и автостанция "Запад"

Най-голямата автогара е Централна автогара София - транспортен комплекс със закрыта площ от 7 173 кв.м и 50 сектора за пристигане/отпътуване на автобуси. Общо 69 превозвачи осъществяват възрката с дестинации в страната и още 15 държави.

През 2019 г. по вътрешни и международни линии на Централна автогара - София са пристигнали 1 350 000 пънци, а броят на пристигналите автобуси по международни линии е 4 190 бр.

Другата голяма автогара в София, специализирана основно в международен превоз, е автогара "Сердика". Комплексът на Автогарата включва и Търговски комплекс с офиси на транспортни фирми, магазини и заведения, както и подземен и надземен паркинг с 1 000 парко места.

Автостанциите "Подуяне", "Юг" и "Запад" са специализирани основно за вътрешни линии.

ЖЕЛЕЗОПЪТЕН ТРАНСПОРТ

София е достъпна с железопътен транспорт като има и предимството да разполага с най-голямата жп-гара в страната - Централна ЖП-гара, която приема основната част от жп-трафика, включително и по международните направления. През 2019 г. в столицата ежедневно пристигат международни влакове от Солун, Белград, Букурещ, Истанбул и Крайова, като през летния сезон всеки понеделник пристига и допълнителен влак от Солун.

Общият брой на пътниците, пристигнали от международни и вътрешни направления през 2019 г. намалява минимално с 2 % в сравнение с 2018 г. и възлиза на 2 387 706 пътници.

За сметка на намалението при общия поток пристигащи, при пристигащите с международни влакове през 2019 г. се регистрира много сериозен ръст от 43 % и техният брой достига 17 051 пътника. С тези резултати изглежда се преустановява многогодишната тенденция на спад на пристигащите по международни линии, като това е най-големия брой пристигнали от 2013 г. насам.

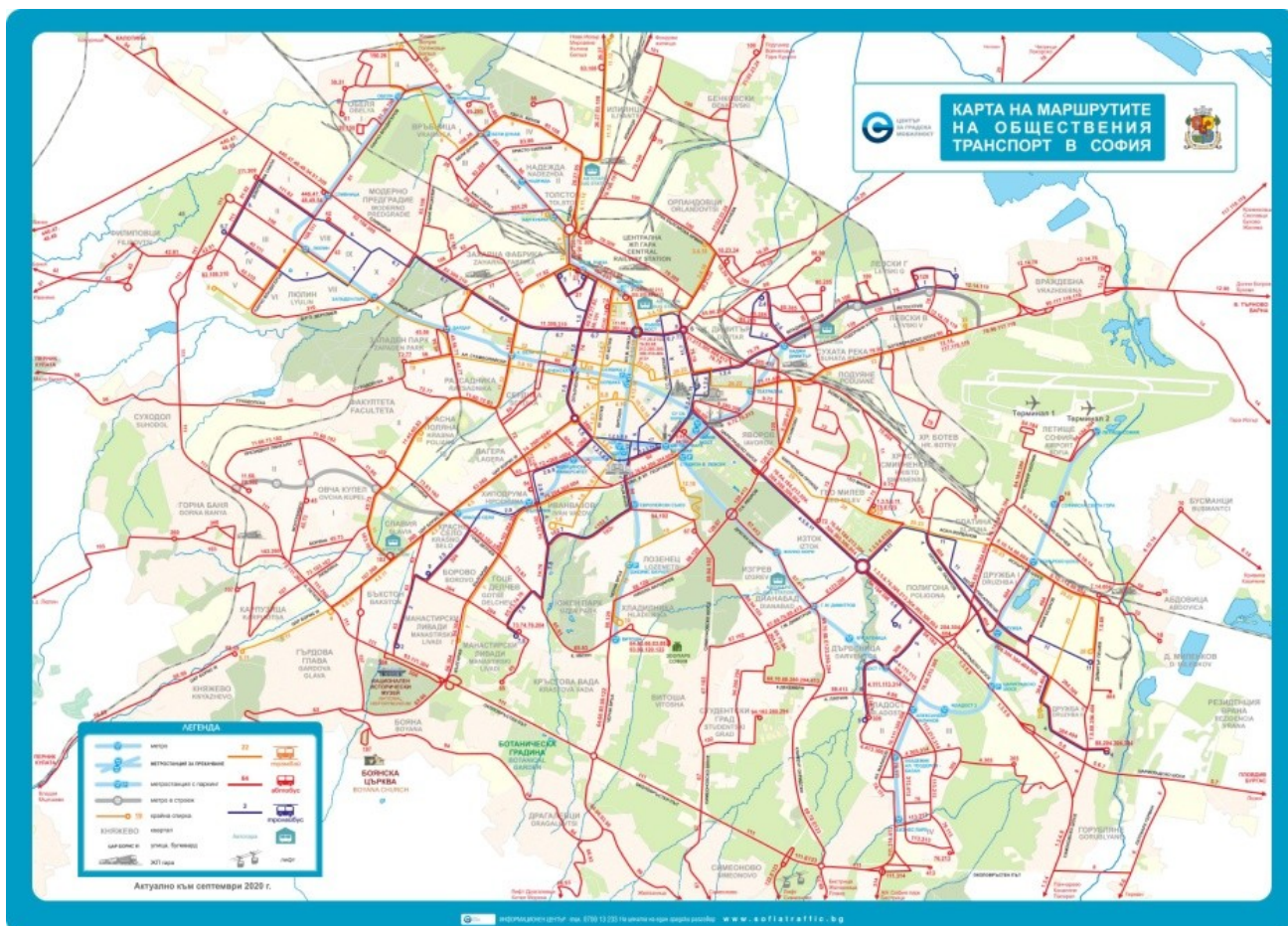

Източник: БДЖ

ГРАДСКИ ТРАНСПОРТ

С градски транспорт се осигурява обслужването на всички населени места на територията на Столична община. Предоставянето на обществен превоз на пътници се извършва от общински и частни оператори, като организацията, управлението и контролът на обществения транспорт са възложени на Център за градска мобилност ЕАД (ЦГМ).

На територията на Столична община функционира мрежа от автобусни, трамвайни и тролейбусни линии, както и метрополитен.

През 2019 г. в столицата с автобусен транспорт¹ са обслужвани до 79 градски и крайградски линии, като в пиковите часове по маршрутите са се движили 499 автобуса. Съгласно прилаганата методика от ЦГМ общият брой на превозени пътници възлиза на 186 448 000.

Автопаркът подлежи на непрекъснато обновление и средната възраст на превозните средства от него вече е свалена на 6,9 г. Едновременно с това се повишава и неговата екологичност - 288 от автобусите се движат изцяло на природен газ, а други 20 са електрически. Броят на автобусите с нисък под, улесняващ достъпа на хора с ограничена подвижност, е 377 автобуса.

Допълнително са поддържани 14 трамвайни и 10 тролейбусни линии. Подвижният състав на трамвайния транспорт и паркът на тролейбусите също се обновява непрекъснато, като през 2019 г. са закупени 13 нови нископодови трамвая и се очакват допълнително 25 нископодови съчленени трамвая и 30 тролейбуса.

През 2019 г. Цената на картите (билетите) за еднократно пътуване с градски транспорт остава непроменена и е 1,6 лв. В продажба са и талони от 10 билета на цена 12 лв., както и абонаметни карти с различна продължителност. Освен книжните карти се предлагат и карти на електронен носител.

Продължава разпространението и на "Карта София" - специален превозен документ, ориентиран към туристите в София. "Карта София" типичен city-pass с валидност 3 дни и комбинира правото на неограничено пътуване с градски транспорт с възможността за

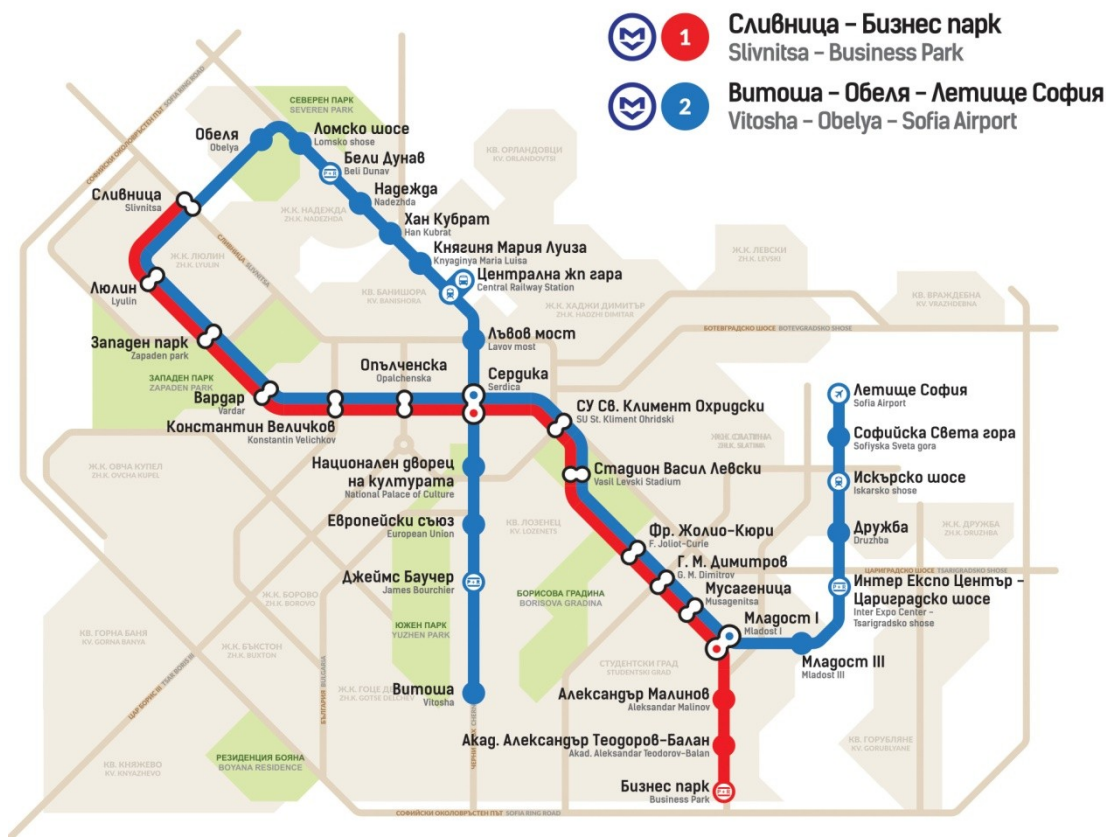
посещение на 24 музея и различни културни и исторически обекти, както и ползването на различни услуги на намалени цени. Цената на картата през 2019 г. се запазва 20 лв.

¹ По данни на "Столичен автотранспорт"ЕАД

През 2019 г. софийското метро разполага с две метролинии с обща дължина 40 км и свързващи 35 метростанции. В делничен ден то обслужва между 330 хил. и 350 хил. пътници, като общият брой на превозените пътници за годината е 92 412 952.

Актуална схема на линиите на метрото към края на 2019г.

Цената за еднократно пътуване с метрото е 1,6 лв. , като могат да се ползват и различни типове абонаментни електронни карти на стойност между 4 и 600 лв.

През 2020 г. е планирано пускането в експлоатация и Етап I от на Линия 3 на метрото - участък "бул. Владимир Вазов - ул.Житница" с дължина 8 км, обслужван от 8 метростанции.

НАСТАНЯВАНЕ

През 2019 г. общият брой на функциониралиите места за настаняване в София е 614, като от тях 522 са категоризирани от кмета на СО и 92 от Министъра на туризма². През 2019 г. броят на местата за настаняване се запазва като цяло на нивото от предходната 2018 г., с минимален спад от 1,76 %.

МЕСТА ЗА НАСТАНЯВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА ПРЕЗ 2018 и 2019 г., ПО ВИД

Вид категоризирани места за настаняване	Брой обекти		Изменение 19/18 (%)
	2018	2019	
Апартаменти за гости	188	202	7,45
Бунгала	3	4	33,33
Къща за гости	39	43	10,26
Мотел	5	3	-40,00
Пансион	14	8	-42,86
Почивна станция	2	3	50,00
Семеен хотел	69	66	-4,35
Стаи за гости	182	156	-14,29
Хостел	20	20	0,00
Хотел	97	102	5,15
Вили	2	2	0,00
Туристически спални	2	0	-100,00
Туристически хижи	2	5	150,00
Общо	625	614	-1,76

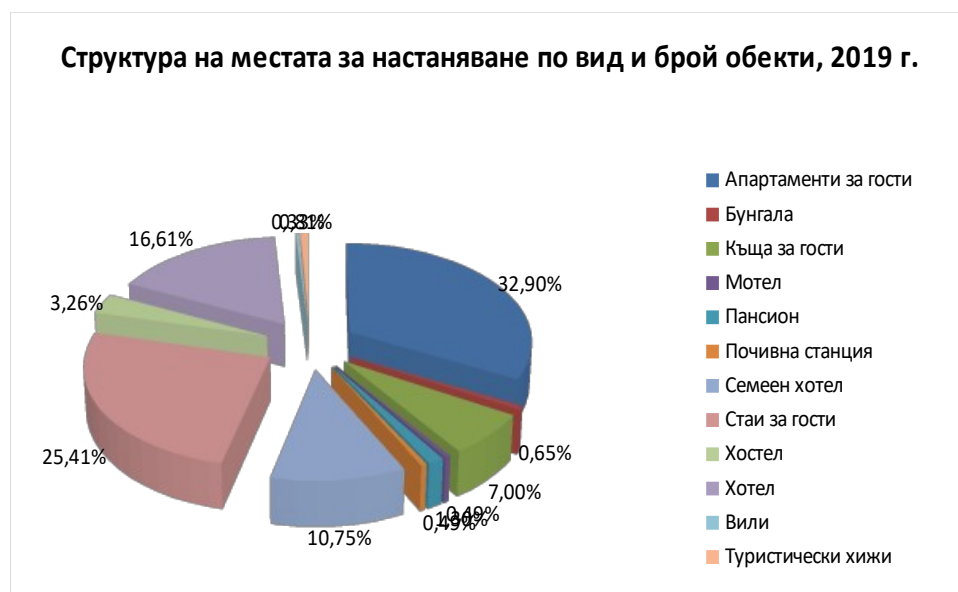
Източник: ОП"Туризм"

Вид категоризирани места за настаняване	Брой обекти	Техн. капацитет	
		стаи	легла
Апартаменти за гости	202	566	1227
Бунгала	4	50	119
Къща за гости	43	295	677
Мотел	3	67	134
Пансион	8	187	415
Почивна станция	3	63	136
Семеен хотел	66	892	1699
Стаи за гости	156	456	1017
Хостел	20	429	924
Хотел	102	7043	12749
Вила	2	24	45
Тур.хижа	5	60	126
Общо	614	10132	19268

Източник: ОП"Туризм"

² Информацията в този раздел е на база данни от Общинския туристически регистър

В структурата на местата за настаняване по вид и брой обекти водещ дял имат апартаментите за гости и стаите за гости - съответно 32,9% и 25,41%, но е осезаем и делът на хотелите - близо 17 %, и семейните хотели - 11 %.

Източник: ОП"Туризм"

КАТЕГОРИЙНА СТРУКТУРА НА МЕСТАТА ЗА НАСТАНЯВАНЕ

През 2019 г. се регистрира минимално намаление на общия броя на обектите (с -1,76%) като този резултат се дължи на по-малкия брой обекти с категория 1 звезда - спад с 7,61 % спрямо предходната година. При всички останали категории тенденциите са положителни и се наблюдава увеличение или поне задържане на нивото от 2018 г. Най-значителен е ръстът при обектите 5 звезди (18,18%), както и при тези с категория 2 еделвайса, които се удвояват. В абсолютни стойности най-много нови бекти са регистрирани с категория 3 звезди - 5 бр.

Категория	Брой обекти		Изменение	
	2017	2018	2019	19/18 (%)
*****	10	11	13	18,18
****	30	37	38	2,70
***	119	143	148	3,50
**	119	141	143	1,42
*	262	289	267	-7,61
3 еделвайса	1	1	1	0,00
2 еделвайса	6	1	2	100,00
1 еделвайса	7	2	2	0,00
Общо	554	625	614	-1,76

Източник: ОП"Туризм"

В категорийната структура като брой обекти продължават да преобладават обекти от ниския и средния категорийен пояс - 1 - 3 звезди. Най-значителен остава делът на обектите 1 звезда, но се наблюдава леко свиване до 43,49 % за сметка на обектите с категория 2 и 3 звезди - 23,29 % и 24,1 %. Въпреки

тенденциите за нарастване в броя на обектите във високите категорийни нива (4 и 5 звезди) през последните години, техният дял продължава да бъде малък - съответно 6,19 % и 2,12 %. С най-незначителен дял в структурата са обектите с категории 1-3 еделвайса, които съставляват по-малко от 1 % от всички обекти.

Източник: ОП "Туризм"

ТЕХНИЧЕСКИ КАПАЦИТЕТ НА МЕСТАТА ЗА НАСТАНЯВАНЕ

Независимо от намаляването на броя на обектите, техническият капацитет на местата за настаняване се увеличава и през 2019 г. общият брой на леглата в местата за настаняване на територията на столична община достига 19 268 легла, с 1,67 % повече спрямо 2018 г.

През 2019 г. местата за настаняване с категория 4 и 5 звезди увеличават своята тежест в структурата на легловата база и въпреки относително малкия си дял, като брой обекти осигуряват основната част от легловия капацитет на столицата - над 46 % от всички легла. Броят на леглата в места за настаняване 5 звезди се увеличава с над 11,5% и през 2019 г. достига 3 127 легла, което съставлява 16,23 % от всички легла. Увеличение (с над 5 %) е налице и при леглата в обекти с категория 4 звезди, чийто брой възлиза на 5 779 легла. С това обектите с категория 4 звезди продължават да предлагат най-голям брой легла в столицата - 30 %. В тризведни обекти леглата са 3 721 (19,31 % от всички) и отбелязват минимално увеличение (с 1,92 %) спрямо 2018 г.

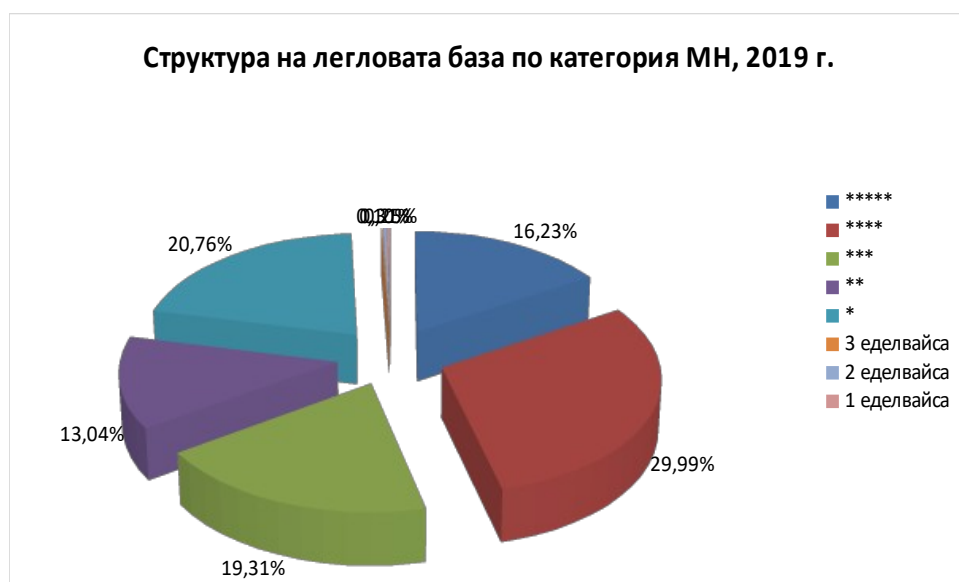
През 2019 г. намаление на легловия капацитет с над 7% се отчита при обектите с категория 1 звезда и техният брой спада до 4 001 легла, докато обектите с категория 2 звезди по-скоро съхраняват капацитета си – 2 512 легла (+0,16%). Въпреки значителния си брой, местата за настаняване с по-ниска категория (1 и 2 звезди) продължават да губят позиции по отношение на леглата в експлоатация и през 2019 г. в тях функционира едва 1/3 от общия леглови капацитет на София.

Обектите с категории 1-3 еделвайса предлагат общо само 128 легла и делът им в структурата на легловата база е незначителен (под 1 %).

Категория	2018	2019	Изменени	Изменение
-----------	------	------	----------	-----------

					е в броя на стаите 19/18 (%)	в броя на леглата 19/18 (%)
	Брой стаи	Брой легла	Брой стаи	Брой легла		
*****	1550	2804	1769	3127	14,13	11,52
****	3014	5490	3139	5779	4,15	5,26
***	2038	3651	2088	3721	2,45	1,92
**	1269	2508	1261	2512	-0,63	0,16
*	1971	4308	1815	4001	-7,91	-7,13
3 еделвайса	10	20	10	20	0,00	0,00
2 еделвайса	24	40	32	60	33,33	50,00
1 еделвайса	46	131	18	48	-60,87	-63,36
Общо	9922	18952	10132	19268	2,12	1,67

Източник: ОП"Туризъм"

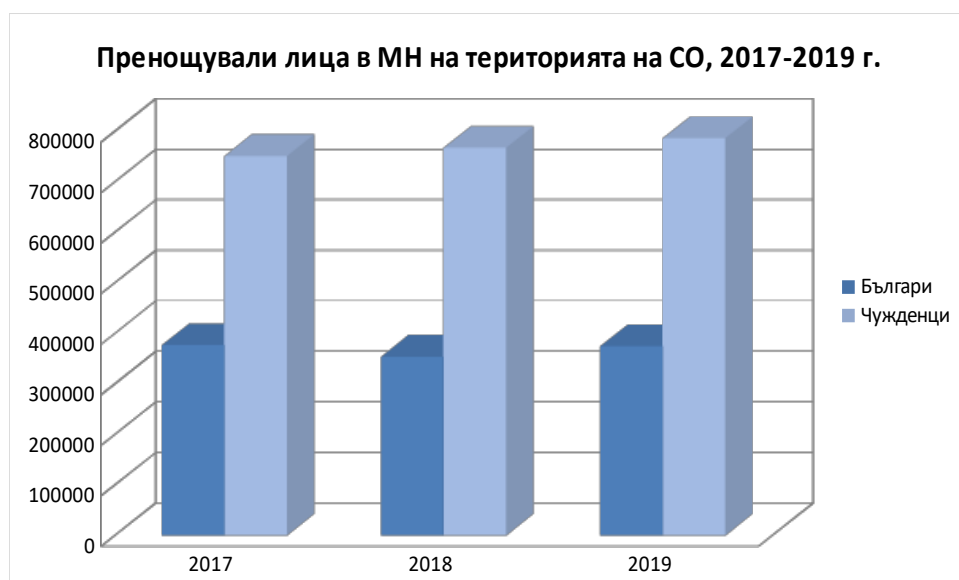
Източник: ОП"Туризъм"

ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ТЪРСЕНЕТО НА НАСТАНИТЕЛНАТА БАЗА

ПРЕНОЩУВАЛИ ЛИЦА

През 2019 г. в местата за настаняване на територията на Столична община са пренощували общо 1 160 162 души, с което се отбелязва ръст от 3,52% спрямо 2018 г.³ Повишение се регистрира както при чуждестранните гости - общ брой 785 887 души и ръст от 2,45 %, така и при българите, чийто брой в сравнение с 2018 г. се увеличава с 5,85 % и достига 374 275 пренощували лица.

Отчетените резултати продължават тенденцията от последните години на нарастване броя на пренощувалите чуждестранни лица. При българските гости и при общият брой посетители, след известен спад през 2018 г., отново е налице покачване спрямо предходните две години.

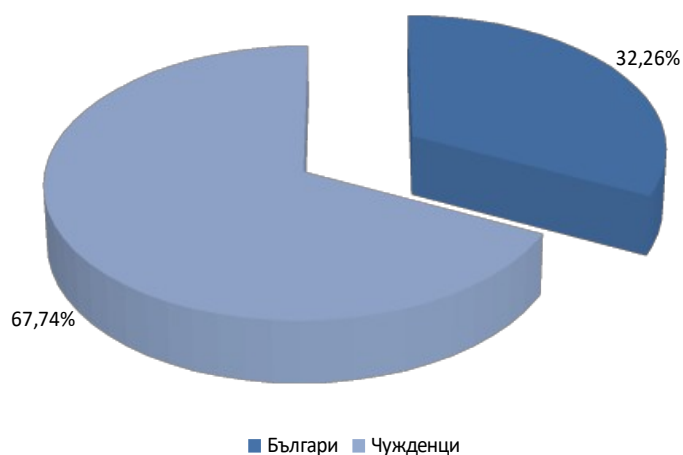

Източник: НСИ

В структурата на пренощувалите лица по националност се запазва предимството на пренощувалите чужденци. През 2019 г. те са съставлявали около 68 % от всички, "отстъпвайки" близо 1 % в сравнение с 2018 г.

³ Информацията в този раздел е на НСИ и обхваща всички категоризирани и функционирали през отчетния период места за настаняване с 10 и повече легла - хотели, къмпинги и други места за краткосрочно настаняване (туристически и вилни селища, хижи, частни квартири и апартаменти, почивни станции, ваканционни бунгала, къщи за гости и др.).

**Структура на пренощуващите лица
в МН на територията на СО през 2019 г., по националност**

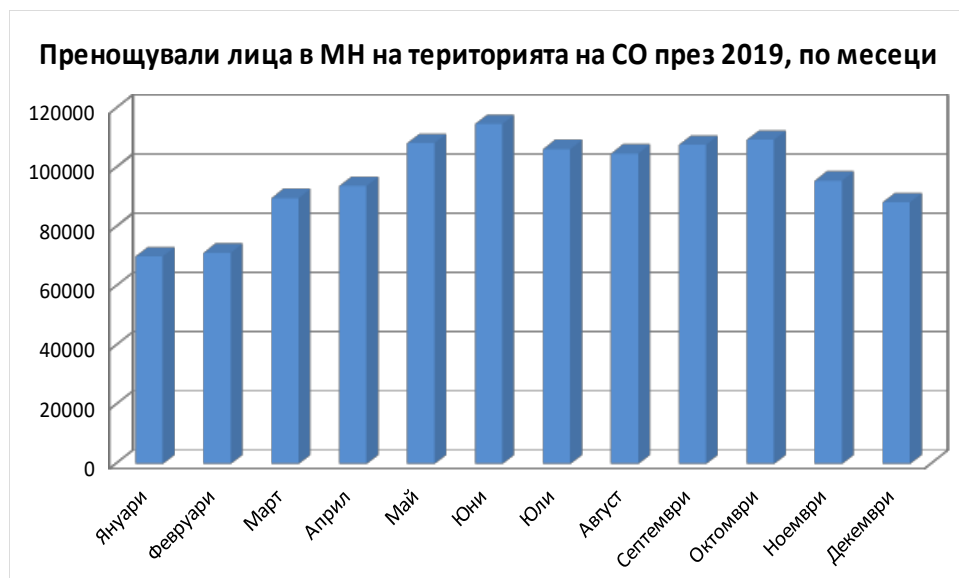
Източник: НСИ

Разпределението на пренощуващите лица като общ брой по месеци през 2019 г. се характеризира с относителна равномерност. Средно на месец местата за настаняване са посрещали 96 680 души, като от това ниво се отклоняват по-значително единствено месеците януари (-28%), февруари(-26%) и юни(+18%).

Брой пренощували лица през 2019 г., по месеци			
	Българи	Чужденци	Общо
Януари	27842	42189	70031
Февруари	27401	43862	71263
Март	30856	58900	89756
Април	31453	62367	93820
Май	32884	75411	108295
Юни	34099	80662	114761
Юли	28822	77422	106244
Август	26616	78105	104721
Септември	29729	78028	107757
Октомври	33031	76426	109457
Ноември	35286	60419	95705
Декември	36256	52096	88352
ОБЩО	374275	785887	1160162

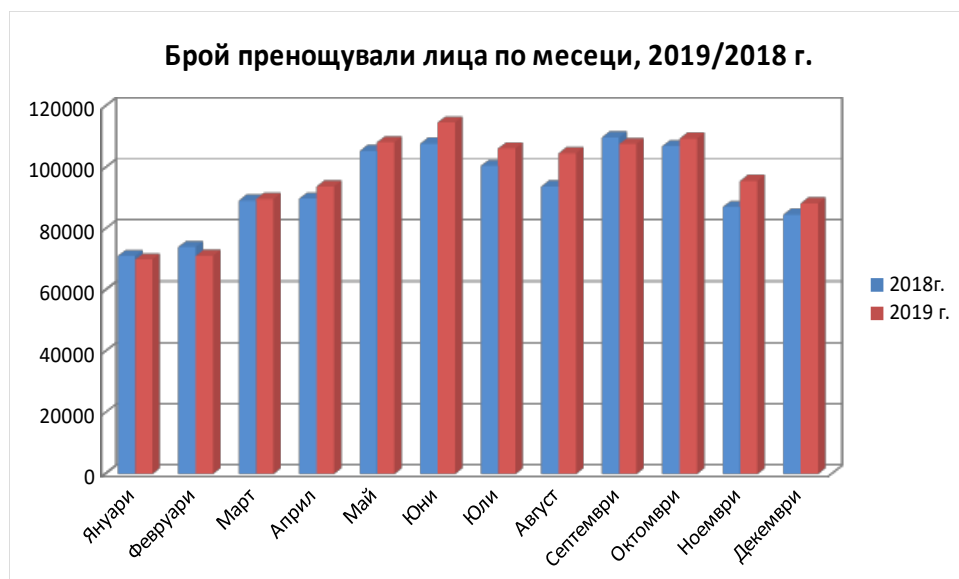
Източник: НСИ

На месечна база най-голям брой пренощували лица се отчита през месеците юни и октомври, съответно 114 761 и 109 457 души, като целият период май-октомври демонстрира по-високи стойности от средните. Най-малък е броят на пренощуващите през януари и февруари.

Източник: НСИ

Спрямо предходната 2018 г. не се наблюдават значими изменения в разпределението по месеци на пренощувалите лица. Все пак трябва да се отбележи, че през 2019 г. се увеличава разликата между януари и февруари, през които се отчита спад в сравнение с предходната година, и останалите месеци, при които като цяло се отчита нарастване на гостите. За отбелязване е и ръстът през летните месеци - юли и август за сметка на лек спад през септември, с което "летният минимум", характерен за градските дестинации, е заличен.

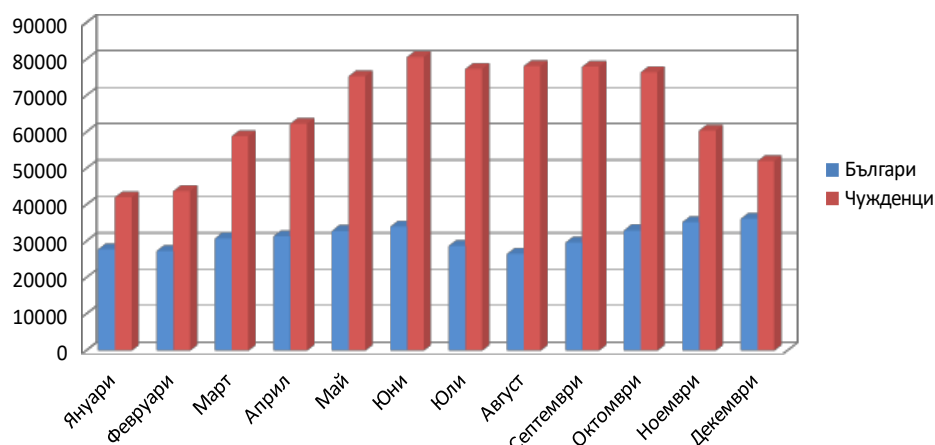

Източник: НСИ

Разпределението на пренощувалите лица по месеци при българите и при чуждите гости показва значими различия. При чужденците структурата по месеци съответства на тази при посетителите общо с подчертано високи стойности през май-октомври и пик през м.юни, съответно най-малък брой пренощували лица през зимните месеци (януари, февруари и декември).

Противоположна динамика се наблюдава при българските гости. Най-голям брой българи ползват местата за настаняване в периода октомври - декември, а най-малко през летните месеци, като минимумът е през м. август.

Пренощували българи и чужденци в МН на територията на СО през 2019, по месеци

Източник: НСИ

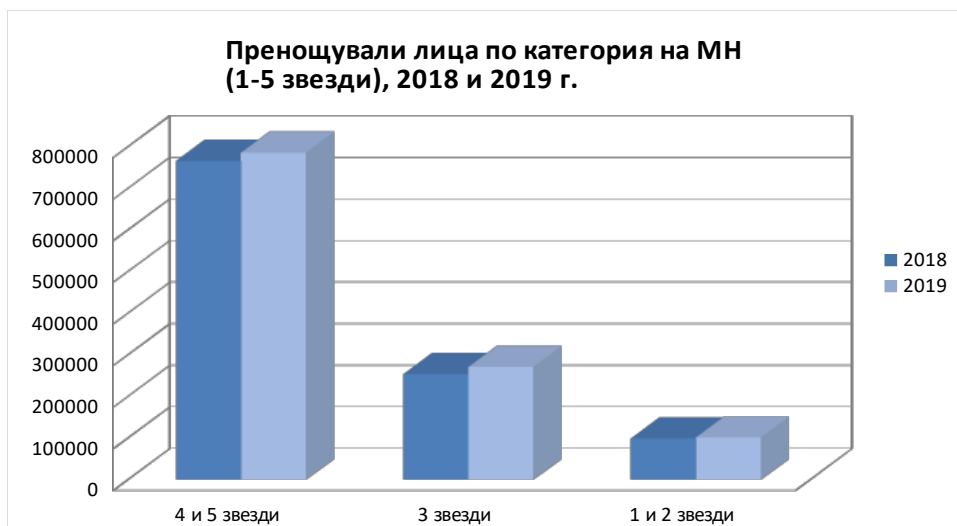
В разпределението на пренощуващите лица според категорията на обектите се наблюдава увеличение при всички категории, като най-осезаемо е то при обектите с категория 3 звезди (+6,56 %). Като абсолютен брой най-голямо е увеличението при обектите с категория 4 и 5 звезди, привлекли с 20 240 гости повече в сравнение с 2018 г.

Интересна динамика се наблюдава при отделните сегменти. При гостите от страната най-значимо се повишава броят на пренощуващите в обектите с 3 звезди (с почти 10 %) и 4 и 5 звезди (+5,45 %), докато броят на ползващите нискокатегорийни обекти се запазва на нивото от 2018 г., дори с минимален спад (-0,13%). За разлика от тях, при чужденците се отбелязва ръст при всички категории, но най-сериозен е той именно при нискокатегорийните обекти (+10,54%).

Пренощували лица по категория на местата за настаняване, 2018 - 2019 г.

Категория	2018			2019			Изменение '19/'18 (%)		
	Българи	Чужденци	Общо	Българи	Чужденци	Общо	Българи	Чужденци	Общо
4 и 5 звезди	151342	615216	766558	159586	627400	786986	5,45	1,98	2,66
3 звезди	126083	128569	254652	138636	132712	271348	9,96	3,22	6,56
1 и 2 звезди	76154	23318	99472	76053	25775	101828	-0,13	10,54	2,37
Общо	353579	767103	1120682	374275	785887	1160162	5,85	2,45	3,52

Източник: НСИ

Източник: НСИ

В структурата на пренощувалите лица според категорията на местата за настаняване се запазват предпочитанията към обектите в средния и особено във високата категориен пояс - над 90 % от всички пренощували лица са ползвали обекти с 3-5 звезди, а 2/3 от гостите са нощували в места за настаняване с 4 и 5 звезди.

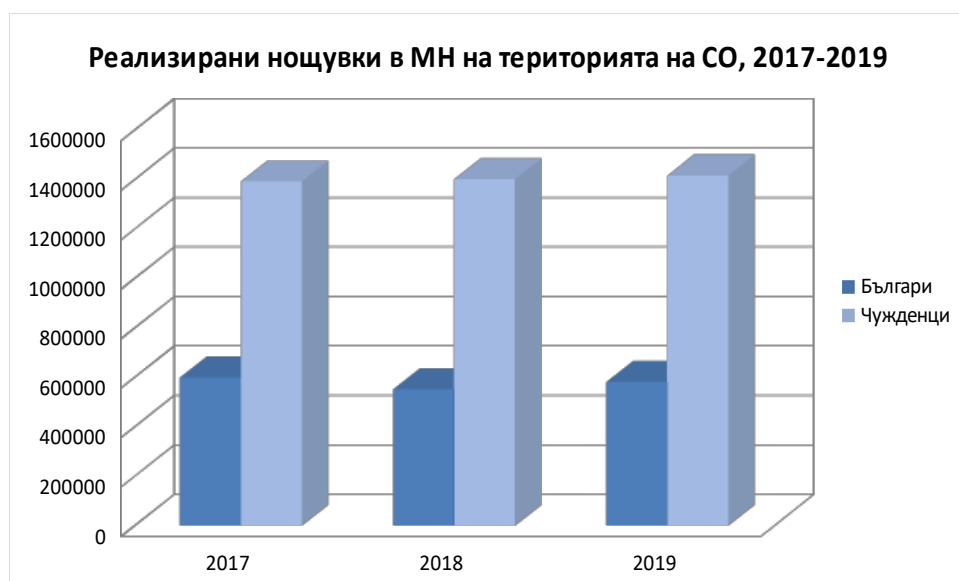
Източник: НСИ

РЕАЛИЗИРАНИ НОЩУВКИ

Общият брой реализирани нощувки в местата за настаняване на територията на СО през 2019 г. възлиза на 1 998 155 нощувки⁴, което представлява увеличение с 2,3% в сравнение с 2018 г.

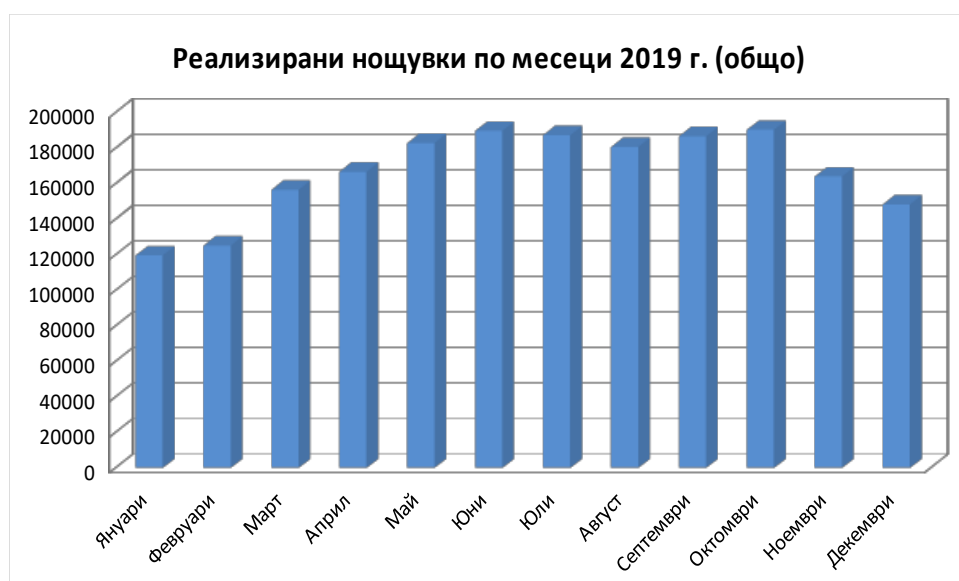
Чуждестранните гости увеличават минимално (+1,07%) броят на реализираните от тях нощувки и те са 1 416 592 нощувки, докато увеличението при нощувките на българските гости е по-забележимо - те нарастват с 5,5 % и достигат 581 563 нощувки. В структурно отношение се запазва тенденцията чужденците да генерират около 70 % от всички нощувки (70,9% за 2019 г.)

⁴ Информацията в този раздел е на НСИ и обхваща всички категоризирани и функционирали през отчетния период места за настаняване с 10 и повече легла - хотели, къмпинги и други места за краткосрочно настаняване (туристически и вилни селища, хижи, частни квартири и апартаменти, почивни станции, ваканционни бунгала, къщи за гости и др.).

Източник: НСИ

Разпределението на реализираните нощувки по месеци през 2019 г. не се характеризира с подчертан пик. За отбелязване е много дълъг период (март-декември), през който се генерират около и над 150 хил. нощувки месечно, при което най-голям брой нощувки са реализирани през октомври - 190 342. Аналогично на разпределението при броя на пренощуващите лица, най-малко реализирани нощувки се отчитат през януари и февруари.

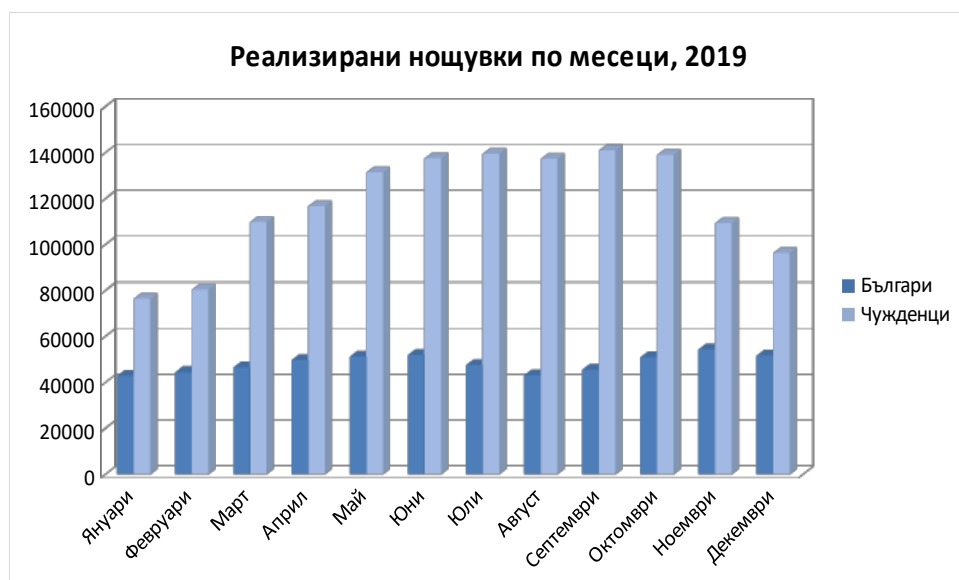

Източник: НСИ

Разпределението на нощувките по месеци разкрива различна динамика в хода на годината при българите и чужденците. При нощувките от чужденци се наблюдава по-голяма концентрация в периода май-октомври и минимални стойности през януари и февруари, като разликата в броя нощувки между най-слабия месец (януари, 76 707 нощувки) и най-силния (септември, 141 046 нощувки) е почти 2 пъти. При българите е налице относителна равномерност в годишното разпределение на нощувките. Минимумът съвпада с този при чужденците и е през януари (42 906 нощувки), максимумът е през ноември - 54 589 нощувки.

Реализирани нощувки по месеци, 2019 г.			
Месец	Българи	Чужденци	Общо
Януари	42906	76707	119613
Февруари	44599	80614	125213
Март	46659	109933	156592
Април	49811	116897	166708
Май	51377	131599	182976
Юни	52080	137653	189733
Юли	47675	139623	187298
Август	43207	137381	180588
Септември	45691	141046	186737
Октомври	51145	139197	190342
Ноември	54589	109450	164039
Декември	51824	96492	148316
ОБЩО	581563	1416592	1998155

Източник: НСИ

Източник: НСИ

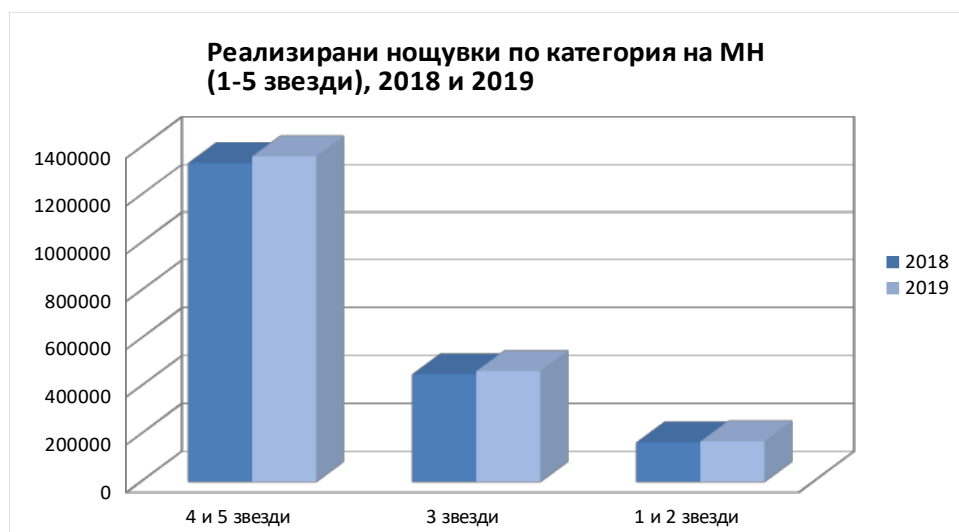
В разпределението на реализираните нощувки според категорията на обектите се наблюдава увеличение във всички категорийни пояси със съпоставим темп на нарастване. Като абсолютна стойност най-голямо е увеличението при обекти с 4 и 5 звезди, където нощувките са нарастнали с 28 840.

При гостите от страната се регистрира увеличение на нощувките в обектите от всички категории, като темпът на нарастване навсякъде изпреварва този при чужденците. Най-осезаемо е покачването на нощувките при местата за настаняване с 3 звезди - близо 11 %.

При чужденците увеличение бележат нощувките само в местата за настаняване с 4 и 5 звезди (+2 %) и 1 и 2 звезди (+ 1,23 %), докато при нощувките в обекти с 3 звезди се отчита спад с 3 % в сравнение с 2018 г.

Реализирани нощувки по категория на местата за настаняване, 2019 г.									
Категория	2018			2019			Изменение '19/'18 (%)		
	Българи	Чужденци	Общо	Българи	Чужденци	Общо	Българи	Чужденци	Общо
4 и 5 звезди	235366	1099860	1335226	241931	1122135	1364066	2,79	2,03	2,16
3 звезди	194184	257663	451847	214758	249847	464605	10,60	-3,03	2,82
1 и 2 звезди	121674	44067	165741	124874	44610	169484	2,63	1,23	2,26
Общо	551224	1401590	1952814	581563	1416592	1998155	5,50	1,07	2,32

Източник: НСИ

Източник: НСИ

Структурата на реализираните нощувки според категорията на местата за настаняване е аналогична на тази при пренощуващите лица. Подчертано преобладават нощувките, реализирани в обекти в средния и високата категориен пояс - 91,52 % от всички нощувки са реализирани в обекти 3-5 звезди, а над 2/3 от нощувките (68,27 %) са осъществени в места за настаняване с 4 и 5 звезди.

Източник: НСИ

Разпределение на нощувките по месеци и по категория МН, 2019 г.			
Месец	1 и 2 звезди	3 звезди	4 и 5 звезди
Януари	11076	27103	81434
Февруари	12003	31060	82150
Март	13030	37063	106499
Април	13758	39093	113857
Май	14812	41809	126355
Юни	16371	43968	129394
Юли	18795	41402	127101
Август	17474	39071	124043
Септември	14978	44989	126770
Октомври	13039	43665	133638
Ноември	13524	39993	110522
Декември	10624	35389	102303
ОБЩО	169484	464605	1364066

Източник: НСИ

ПРИХОДИ ОТ ТУРИСТИЧЕСКИ ДАНЪК ЗА 2019 Г.

По данни на Дирекция "Общински приходи" при Столична община събраната сума от туристически данък през 2019 г. е 2 212 552 лв., като в тази сума попадат както дължим данък за 2019 г., така и неизплатени задължения от предходни периоди

ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ТУРИЗМА В СОФИЯ – АБСОЛЮТНИ СТОЙНОСТИ ЗА 2019 Г.

Категория	Технически капацитет		Пренощували лица			Реализирани нощувки		
	Обекти	Легла	Българи	Чужденци	Общо	Българи	Чужденци	Общо
4 и 5 звезди	45	7776	159586	627400	786986	241931	1122135	1364066
3 звезди	41	2775	138636	132712	271348	214758	249847	464605
1 и 2 звезди	43	2068	76053	25775	101828	124874	44610	169484
Общо	129	12619	374275	785887	1160162	581563	1416592	1998155

Източник: НСИ

ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ТУРИЗМА В СОФИЯ – ОТНОСИТЕЛНИ СТОЙНОСТИ ЗА 2019 Г. (%)

Категория	Технически капацитет		Пренощували лица			Реализирани нощувки		
	Обекти	Легла	Българи	Чужденци	Общо	Българи	Чужденци	Общо
4 и 5 звезди	34,89	61,62	42,64	79,83	67,83	41,6	79,21	68,27
3 звезди	31,78	21,99	37,04	16,89	23,39	36,93	17,64	23,25
1 и 2 звезди	33,33	16,39	20,32	3,28	8,78	21,47	3,15	8,48
Общо	100	100	100	100	100	100	100	100

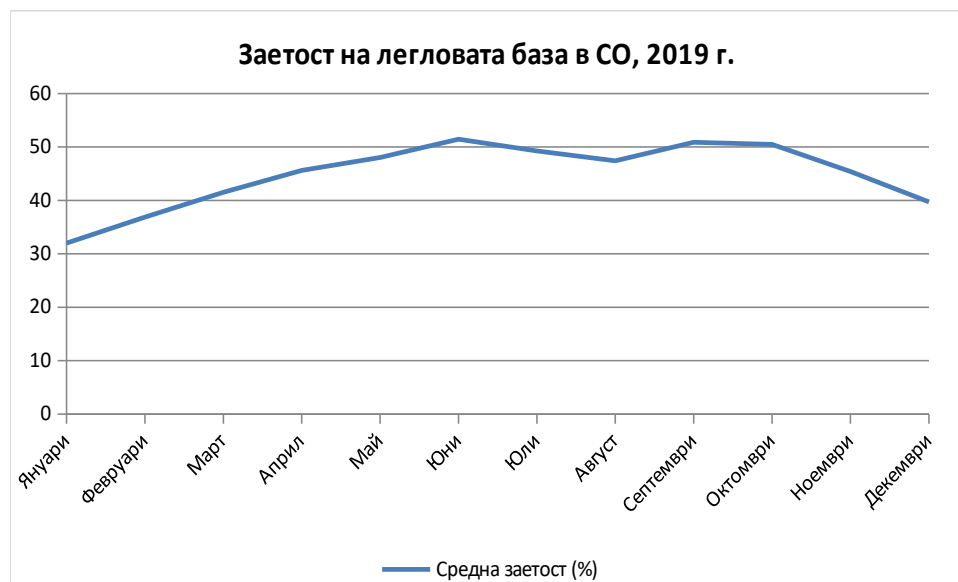
Източник: НСИ

ЗАЕТОСТ НА ЛЕГЛОВАТА БАЗА

Средногодишната заетост на легловата база в София през 2019 г. е 44,95 % и се запазва на нивото от предходната 2017 г. . В рамките на годината се наблюдават колебания, като най-висока е заетостта през месеците юни и септември, съответно 51,46% и 50,88 %, а най-ниска през м.януари - 32 %.

Месец	Средна заетост (%)
Януари	32
Февруари	36,87
Март	41,51
Април	45,61
Май	48,04
Юни	51,46
Юли	49,27
Август	47,42
Септември	50,88
Октомври	50,48
Ноември	45,41
Декември	39,72
Средногодишно	44,95

Източник: НСИ

Източник: НСИ

По отношение на категорията на местата за настаняване се наблюдава отчетлива разлика между нискостарите обекти (1-2 звезди) и останалите. Докато при обектите с 3 и повече звезди средногодишната заетост е около 49 %, то при обектите с 1-2 звезди тя е повече от два пъти по-ниска и е едва 23,53%.

Средногодишна заетост на МН по категория, 2019 г.

Категория	Брой легладен	Реализирани нощувки	Средна заетост (%)
4 и 5 звезди	2780176	1364066	49,06
3 звезди	945023	464605	49,16
1 и 2 звезди	720217	169484	23,53
Средногодишно	4445416	1998155	44,95

Източник: НСИ

Източник: НСИ

ПОЗИЦИЯ НА СОФИЯ В ТУРИЗМА В БЪЛГАРИЯ

И през 2019 г. София запазва мястото си на една от водещите дестинации в България и най-голямата не морска дестинация в страната.

Според данните на НСИ за 2019 г. в София са функционирали 3,52 % от местата за настаняване в страната, които са оперирали с 3,70 % от легловата база на България. Въпреки ограниченото си участие в предлагането, столицата има забележимо присъствие в търсенето и привлича 14,17% от общия брой пренощуващи лица в МН в страната, като почти всеки 10-и българин и всеки 5-ти чужденец са нощували в София. Делът на реализираните нощувки от общия брой реализирани нощувки в страната е 7,36 %, в т.ч. 6,01 % при българите и 8,1 % при чужденци.

Типично за градска дестинация средната продължителност на престоя на туристите в София е по-ниска от средната за страната - 1,72 дни и въпреки това ефективността от туризма е над средното ниво. Заетостта на легловата база е по-висока от средната за страната, изчислена и спрямо легладенонощията в експлоатация, и като средногодишна заетост. Икономическите резултати на местата за настаняване в София също надхвърлят обичайното на национално ниво, като средният приход от нощувка в София е 84 лв (при 56 лв. за страната), а средногодишният приход от 1 легло е 13 269 лв. (при 4 456 лв. за страната).

Показател	2019		
	Общо за страната	София (столица)	Дял на София (%)
Брой обекти	3664	129	3,52
Брой легла	341506	12619	3,70
Легладенонощия	69254061	4445416	6,42
Брой реализирани нощувки - общо	27154791	1998155	7,36
българи	9674945	581563	6,01
чужденци	17479846	1416592	8,10
Брой пренощували лица - общо	8187634	1160162	14,17
българи	4120284	374275	9,08
чужденци	4067350	785887	19,32
Среден престой	3,32	1,72	
Заетост (x365)	21,78	43,38	
Заетост (леглд)	39,21	44,95	
Приходи от нощувки - общо	1521865800	167440267	11,00
българи	424688669	33667982	7,93
чужденци	1097177131	133772285	12,19
Среден приход от 1 нощувка	56	84	
българи	44	58	
чужденци	63	94	
Среден приход от 1 лице	186	144	
българи	103	90	
чужденци	270	170	
Среден приход от 1 легло	4456	13269	

ОСНОВНИ ТУРИСТИЧЕСКИ ПАЗАРИ

Представянето на туристическите пазари в този раздел ползва информация, събрана от СО на база подадените справки-декларации от местата за настаняване в периода януари-септември, 2019 г. За да се осигури съпоставимост на данните е използван същия период на предходната година.

Като цяло в периода януари-септември, 2019 г. София запазва своите основни генериращи пазари, като в ТОП 20 на пазарите няма нови държави спрямо 2018 г., но в следствие на различната динамика по отделни пазари настъпват размествания по отношение генерирания брой посетители и значението на съответния пазар за София.

Най-голям брой посетители за периода генерира Германия - 46 608, независимо намалението им спрямо съответния период на 2018 г. Лидерът от 2018 г. Италия регистрира спад с над 17 % и отстъпва на 3-то място, изпреварена от Израел с 45 149 туристи. Челната петица се допълва от Великобритания и Гърция, които запазват местата си от 2018.

Сред останалите държави най-сериозен ръст се наблюдава при гостите от Испания (+10,27%), Китай (+14,39%), Сърбия и Черна гора (+10,35 %).

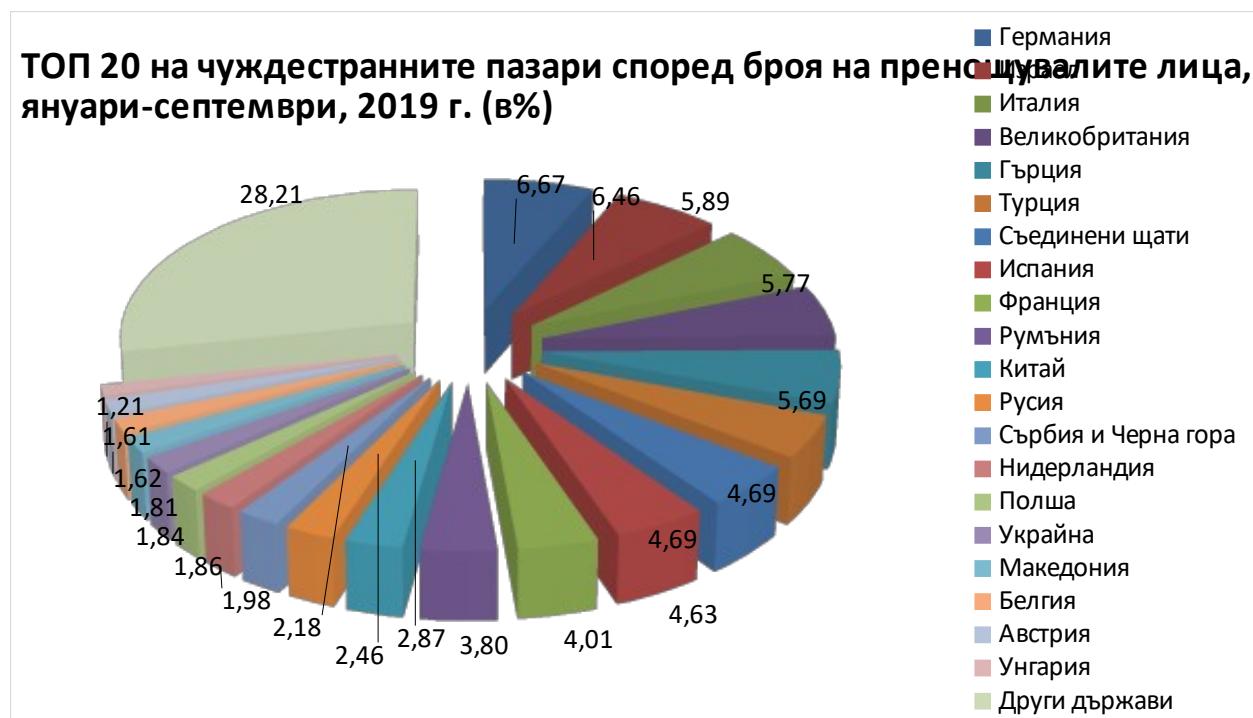
Освен при Италия по-значително относително намаление на посетителите се отчита от Нидерландия (-23,18%), Австрия (-14,14%) и Белгия (-11,99 %).

ТОП 20 - Класация на чуждестранните пазарите според броя на регистрираните гости в МН в София, януари-септември, 2019 г.

	Националност	2018	2019	Отн. дял '19	Изм. '19/'18	Позиция '18
1.	Германия	48736	46608	4,48	-4,37	2
2.	Израел	45502	45149	4,34	-0,78	3
3.	Италия	49857	41196	3,96	-17,37	1
4.	Великобритания	42642	40349	3,88	-5,38	4
5.	Гърция	40492	39788	3,83	-1,74	5
6.	Турция	34473	32812	3,16	-4,82	6
7.	Съединени щати	32946	32780	3,15	-0,50	7
8.	Испания	29341	32353	3,11	10,27	9
9.	Франция	30641	28017	2,70	-8,56	8
10.	Румъния	25398	26562	2,56	4,58	10
11.	Китай	17549	20074	1,93	14,39	12
12.	Русия	16292	17197	1,65	5,55	13
13.	Сърбия и Черна гора	13782	15209	1,46	10,35	15
14.	Нидерландия	18048	13864	1,33	-23,18	11
15.	Полша	13983	12994	1,25	-7,07	14
16.	Украйна	12836	12888	1,24	0,41	19
17.	Македония	13049	12680	1,22	-2,83	17
18.	Белгия	12841	11301	1,09	-11,99	18
19.	Австрия	13086	11236	1,08	-14,14	16
20.	Унгария	8715	8477	0,82	-2,73	20
	Други държави	525213	537770	51,74	2,39	
	Общ брой:	1045422	1039304	100,00	-0,59	

Източник: ОП "Туризм"

В структурно отношение международният туристически поток остава силно фрагментиран, без подчертана доминация от страна на отделен пазар. Първите 10 пазара генерират 52 % от всички регистрирани посетители в МН, но същевременно над 28 % от посетителите се осигуряват от страни, които не попадат в ТОП 20 на пазарите.

Източник: ОП "Туризм"

Страните от ЕС традиционно са водещи като генериращ пазар за София. През наблюдавания период те са осигурили 361 058 туристи или 51,7 % от всички чуждестранни гости в столицата. В сравнение със същия период на 2018 г. се отбелязва минимален спад на относителния дял с 2,3 %.

Табл. Регистрирани посетители от страните от ЕС⁵ в периода януари-септември, 2018/2019 г.

Държава	2018	2019	Изменение '19/'18 (%)
Австрия	13086	11236	-14,14
Белгия	12841	11301	-11,99
Великобритания	42642	40349	-5,38
Германия	48736	46608	-4,37
Гърция	40492	39788	-1,74
Дания	4370	3726	-14,74
Естония	1764	1235	-29,99
Ирландия	5812	5100	-12,25
Испания	29341	32353	10,27
Италия	49857	41196	-17,37
Кипър	5396	5855	8,51
Латвия	2347	1892	-19,39
Литва	2260	1751	-22,52
Нидерландия	18048	13864	-23,18
Полша	13983	12994	-7,07

⁵ В данните не са разгледани Португалия, Малта и Люксембург

Румъния	25398	26562	4,58
Словакия	3830	3167	-17,31
Словения	4672	4492	-3,85
Унгария	8715	8477	-2,73
Финландия	3576	2968	-17,00
Франция	30641	28017	-8,56
Хърватска	5442	7306	34,25
Чехия	5968	5705	-4,41
Швеция	5810	5116	-11,94

Източник: ОПТ

При далечните пазари се наблюдават много добри резултати със значим ръст (при гостите от Китай, Канада, Австралия) или сходни резултати с предходната години (Бразилия, САЩ, Япония). За периода януари-септември не са отчетени посетители от Индия..

Табл. Регистрирани посетители от далечни пазари, януари-септември 2018/2019 г.

Пазар	2018	2019	Изменение '19/'18 (%)
Австралия	5297	5913	11,63
Бразилия	2655	2585	-2,64
Индия	2864	0	-100,00
Канада	5180	5891	13,73
Китай	17549	20074	14,39
Съединени щати	32946	32780	-0,50
Япония	7241	7106	-1,86

Източник: ОПТ

Най-голям брой нощувки от чуждестранните пазари са реализирали гостите от Израел - 103 189, с което значително изпреварват втория по обем на нощувките пазар - Италия, при който се регистрира спад от 21 % спрямо същия период на предходната година. Германия, Великобритания и Гърция запазват своите позиции и допълват 5-те водещи пазара по броя на реализираните нощувки.

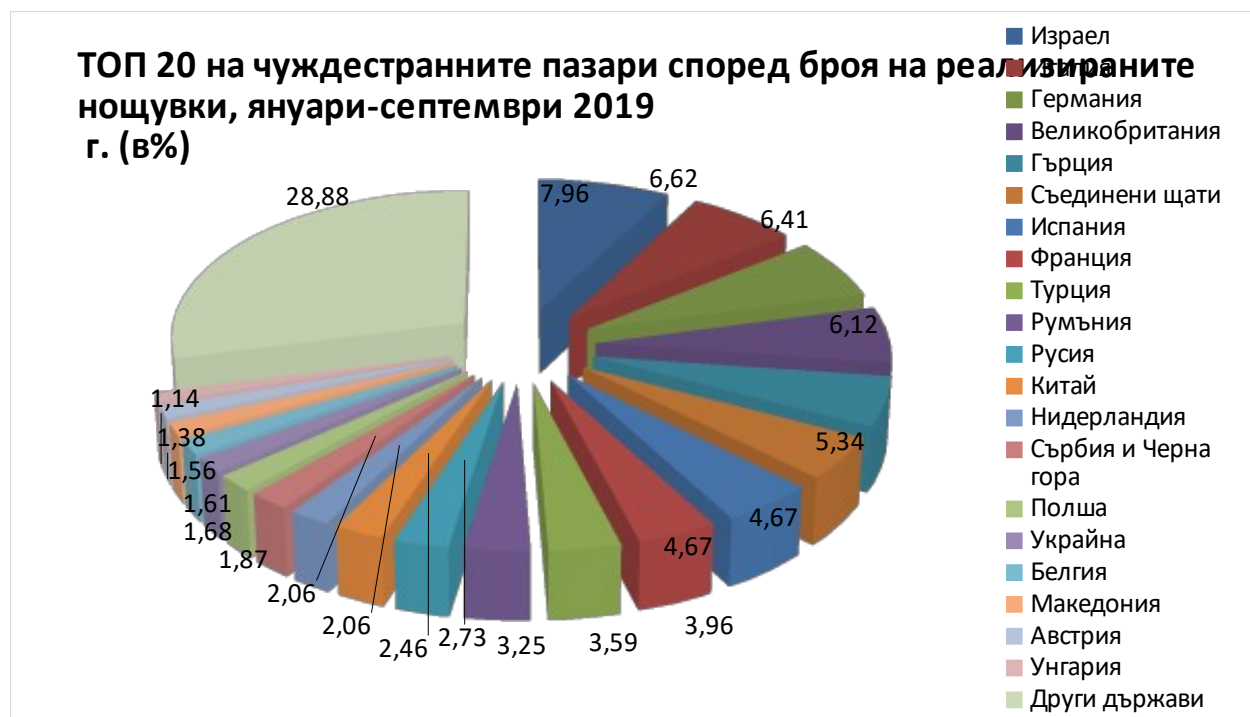
Сред останалите основни пазари следва да се отбележи нарастването на нощувките на гостите от Испания (+5,5 %), Русия (+11,8%), Китай (+8,85), Сърбия и Черна гора (+13%). За сметка на тях при някои, основно западноевропейски пазари, се регистрира по-сериозно намаление на нощувките, в т.ч. Франция (- 5,5 %), Белгия (-11%), Австрия (-13,43%) и особено Нидерландия, където нощувките намаляват с почти 1/4.

ТОП 20 на чуждестранните пазари по броя на реализираните нощувки, януари - септември, 2019 г.					
	Националност	2018	2019	Дял '19	Изменение '19/'18
1	Израел	102391	103189	7,96	0,78
2	Италия	108752	85909	6,62	-21,00
3	Германия	90328	83105	6,41	-8,00
4	Великобритания	84229	79322	6,12	-5,83
5	Гърция	69899	69320	5,34	-0,83
6	Съединени щати	63641	60625	4,67	-4,74
7	Испания	57369	60534	4,67	5,52

8	Франция	54313	51315	3,96	-5,52
9	Турция	48277	46535	3,59	-3,61
10	Румъния	42802	42188	3,25	-1,43
11	Русия	31626	35381	2,73	11,87
12	Китай	29342	31940	2,46	8,85
13	Нидерландия	35321	26684	2,06	-24,45
14	Сърбия и Черна гора	23607	26669	2,06	12,97
15	Полша	25350	24294	1,87	-4,17
16	Украйна	21674	21807	1,68	0,61
17	Белгия	23516	20906	1,61	-11,10
18	Македония	22102	20174	1,56	-8,72
19	Австрия	20740	17954	1,38	-13,43
20	Унгария	15666	14742	1,14	-5,90
21	Други държави	363869	374565	28,88	2,94
	Общ брой:	1334814	1297158	100,00	-2,82

Източник: ОП "Туризм"

Аналогично на структурата на регистрираните посетители и структурата на реализираните нощувки според националността на гостите, структурата на пазарите е силно фрагментирана, без изявен доминиращ пазар/пазари.

Източник: ОП "Туризм"

Средната продължителност на престоя на чуждите туристи в София в периода януари-септември през 2019 е 1,86 дни и се запазва на нивото от същия период на предходната година. Сред пазарите от ТОП

20 най-голяма е средната продължителност на престоя се наблюдава при гостите от Израел (2.29 дни), Италия (2.09 дни) и Русия (2,06 дни), а най-кратка при съседните балкански страни - Турция (1,42 дни), Македония и Румъния (1,59 дни). В сравнение с предходната година най-сериозно се увеличава престоя за гостите от Франция (от 1,77 на 1,83 дни) и Полша (от 1,81 на 1,87 дни).

ЗАВЕДЕНИЯ ЗА ХРАНЕНЕ И РАЗВЛЕЧЕНИЕ

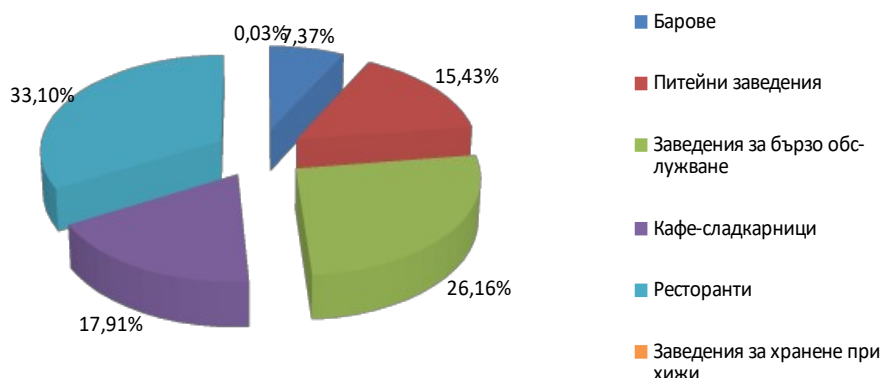
На територията на столична община през 2019 г. са функционирали 3 027 заведения за хранене и развлечение, категоризирани от кмета или от министъра на туризма, които са разполагали с 234 962 места.

Вид	Брой ЗХР	Дял от всички ЗХР (%)	Капацитет		
			Места на закрито	Места на открито	Общо места
Барове	223	5,09	13677	3276	16953
Питейни заведения	467	10,65	13850	9620	23470
Заведения за бързо обслужване	792	18,07	29862	17564	47426
Кафе-сладкарници	542	12,36	16303	10656	26959
Ресторанти	1002	22,86	73622	46512	120134
Заведения за хранене при хижи	1	0,02	20	0	20
Общо	3027	69,05	147334	87628	234962

Източник: ОПТ

В структурата на ЗХР по вид с най-голям дял са ресторантите - 1 002 обекта или 22,86 % от всички ЗХР, и заведенията за бързо обслужване - 792 обекта (18,07 %). Кафе-сладкарниците и питейните заведения са съответно 542 и 467, докато значително по-малък брой са баровете - 223 обекта и съставляват 5,09 % от всички ЗХР.

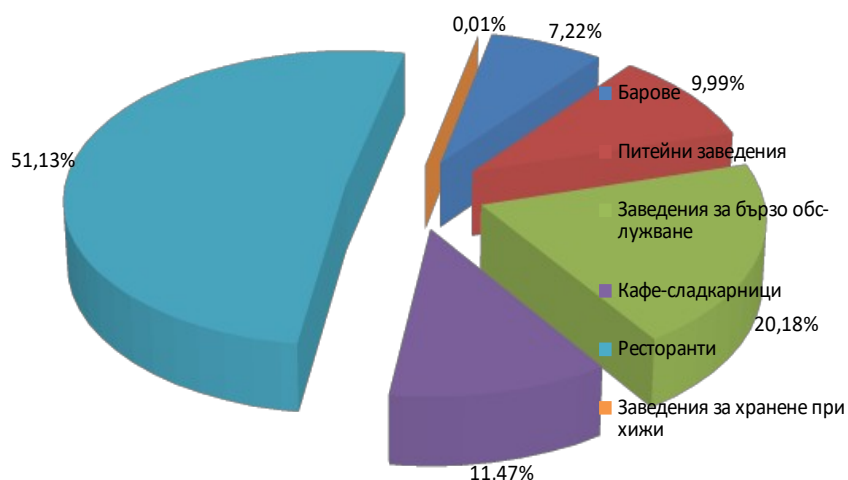
Структура на ЗХР по вид (брой обекти), 2019 г.

Източник: ОП "Туризм"

Делът на ресторантите е още по-сериозен по отношение на броя на местата, като над половината от наличните места в ЗХР са били в ресторанти (51,13%). Със значително по-малък дял са заведенията за бързо обслужване (20,18%), кафе-сладкарниците (11,47 %) и питейните заведения (10 %).

Структура на ЗХР по вид (брой места), 2019 г.

Източник: ОП "Туризм"

По отношение на категорията доминират ЗХР с една звезда, като в тази категория са 2 646 обекта или 87,3 % от всички ЗХР. В същото време с категория 4 и 5 звезди са едва 43 обекта (съответно 27 и 16 ЗХР), които съставляват 1,42 % от всички ЗХР.

Категория	Брой ЗХР	Дял от всички ЗХР	Места закрито	Капацитет	
				Места открит	Общо места
*****	16	0,53	1384	517	1901
****	27	0,89	2480	695	3175
***	112	3,70	9188	3247	12435

**	229	7,56	19741	10068	29809
*	2646	87,30	114521	73101	187622
3 еделвайса	1	0,03	20	0	20
Общо	3031	100,00	147334	87628	234962

Източник: ОПТ

МУЗЕИ

ОП Туризъм не разполага с цялостна информация по отношение на посетителския поток в музеите на територията на столицата. Статистиката на посещенията в различните музеи се осъществява по различни показатели, което затруднява събирането, обработването и обобщаването на информацията.

По данни, предоставени от отделни музеи, посетителите в тях през 2019 г. са надхвърлили 1,1 млн. души.

Музей	Българи	Чужденци	Общо
Национален исторически музей, в т.ч.			
Национален исторически музей	62865	31180	94045
Боянска църква	14360	56290	70650
Регионален исторически музей - София, в т.ч.			
Регионален исторически музей - София	24520	15475	40014
Археологическо ниво на базилика „Св. София“	8897	25365	34262
Триъгълната кула	5964	686	6650
Национален военно-исторически музей - София	103 248	20230	123478
Национален археологически институт с музей при БАН	н/а	н/а	41280
Национална галерия	н/а	н/а	164 250
Национален политехнически музей	13390	403	13793
Национален природонаучен музей	52 532	8899	61431
Национален етнографски музей	5 877	3782	9659
Национален антропологичен музей - БАН	1389	50	1 439
Музей "Земята и хората"	70146	2646	72 792
Зоологическа градина - София	н/а	н/а	373 152
ОБЩО			1 106 895

Възрастова структура на посетителите в музеи в София, 2019

	Деца до 18 г.	Студенти	Възрастни	Свободен вход
Национален исторически музей, в т.ч.				
Национален исторически музей	19579	4083	70383	н/а
Боянска църква	5403	4660	60587	н/а
Регионален исторически музей - София*	7724	1914	14882	н/а
Триъгълната кула	361	334	3334	1935
Национален археологически институт с музей при БАН	10028		31252	15980
Национален политехнически музей	6438	463	6234	н/а
Национален етнографски музей	2366	164	7129	н/а
Национален антропологичен музей - БАН	761	147	531	н/а
Музей "Земята и хората"	18006	5072	20487	29227
Зоологическа градина - София	125245	225735		н/а

*Заб.: само за РИМ и само за български посетители

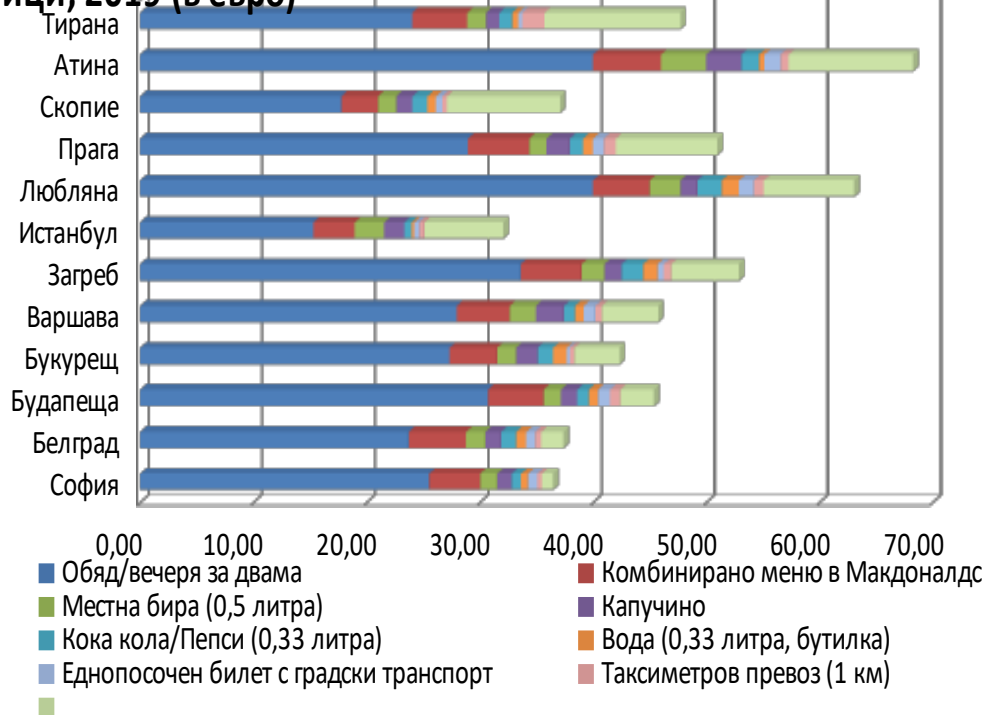
ЦЕНИ НА НЯКОИ СТОКИ И ТУРИСТИЧЕСКИ УСЛУГИ

В таблицата по-долу са представени цените на някои стоки и туристически услуги в София в сравнение с цените в други европейски столици. Източник: www.numbeo.com/cost-of-living/

Средни цени на някои продукти и услуги в избрани европейски столици, 2019 (в евро)

	София	Белград	Будапеща	Букурещ	Варшава	Загреб	Истанбул	Любляна	Прага	Скопие	Атина	Тирана
Обяд/вечеря в обикновен ресторант - едно ястие	6,12	5,26	6,14	6,31	5,82	6,72	4,59	8,00	5,79	5,65	10,00	4,07
Обяд/вечеря за двама в обикновен ресторант - тристепенно меню	25,51	23,70	30,71	27,32	27,96	33,60	15,30	40,00	28,95	17,76	40,00	24,02
Комбинирано меню в Макдоналдс	4,49	5,08	4,91	4,20	4,66	5,38	3,65	5,00	5,40	3,23	6,00	4,88
Местна бира (0,5 литра)	1,53	1,69	1,54	1,68	2,33	2,02	2,60	2,70	1,54	1,61	4,00	1,63
Капучино	1,25	1,40	1,43	1,89	2,47	1,51	1,78	1,50	2,05	1,44	3,08	1,19
Кока кола/Пепси (0,33 литра)	0,86	1,33	1,02	1,37	0,97	1,91	0,64	2,16	1,18	1,32	1,56	1,14
Вода (0,33 литра, бутилка)	0,60	0,90	0,80	1,21	0,78	1,27	0,24	1,53	0,88	0,76	0,50	0,54
Еднопосочен билет с градски транспорт	0,82	0,76	1,07	0,28	1,03	0,54	0,42	1,30	0,93	0,57	1,40	0,33

Средни цени на някои продукти и услуги в избрани европейски сто- лицы, 2019 (в евро)

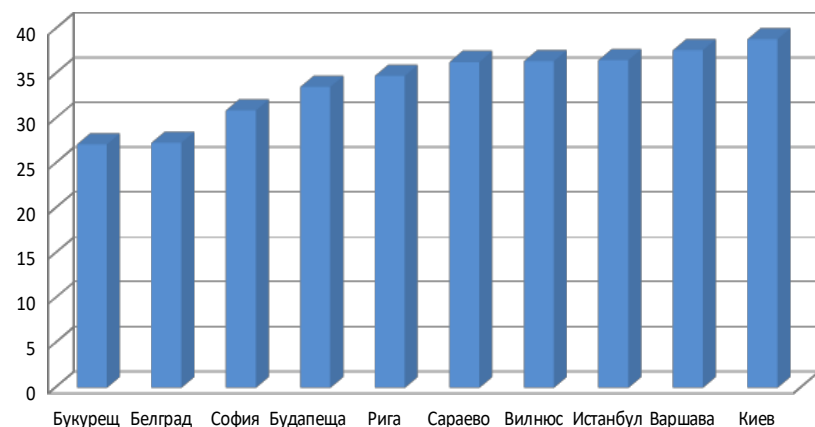

Световният "backracker" индекс показва обща картина на минималните туристически разходи и помага на туристите да намерят най-изгодната от финансова гледна точка дестинация за пътуване. Индексът оформя обща цена на група услуги от първа необходимост при туристическо пътуване с ограничен бюджет, въпреки това той може да служи и като ориентир и за патуващи, разполагащи с повече средства.

Backracker индексът включва:

- 1 нощувка в евтин хостел с добро местоположение и имидж
- 2 билета за градски транспорт
- 1 платена туристическа атракция
- 3 "бюджетни" хранения
- 3 евтини местни бири (или вино)

Бекпекър индекс в европейските столици с най-ниски цени, декември 2019 (в USD)

Източник: <https://www.priceoftravel.com/>

В сравнение с 2018 г. София запазва мястото си и е отчетена според индекса като третата най-евтина европейска столица (след Букурещ и Белград).

ИЗПОЛЗВАНА ТЕРМИНОЛОГИЯ

Апартаменти за гости са самостоятелни апартаменти в една жилищна сграда, предоставяни на туристи за нощувка.

Бекпекинг е форма на нискобюджетен туризъм, независимо от вида на пътуване и транспорт. Терминът „backpack” от английски в буквален превод означава раница, и се използва за туристи, носещи на гръб голяма туристическа раница или друг багаж, който се пренася лесно на големи разстояния за дълъг период от време; включва използване на обществен транспорт, евтино настаняване (най-често хостел или младежко общежитие) и по-голяма продължителност на престой в сравнение с традиционното ваканционно пътуване, свързано главно с разглеждане на забележителности. Практикува се предимно от млади хора, разполагащи с повече свободно време.

Бекпекър е турист, практикуващ „бекпекинг” туризъм.

Бунгало е място за настаняване, изградено от строителни конструкции за сезонна или целогодишна експлоатация, със санитарен възел, без задължително изискване за кухненски бокс.

Бар е заведение, в което се предлагат богат асортимент от алкохолни и безалкохолни напитки, коктейли, топли напитки, ядки, сладкарски и захарни изделия, ограничен асортимент кулинарна продукция.

Вила е масивна сграда с ниска етажност, притежаваща минимум: преддверие, хол, две спални, кухненски бокс, трапезария, санитарен възел, тераса и паркинг

Вилно селище е териториално обособена група от нискоетажни масивни вили с комплексна многофункционално изградена инженерна и туристическа инфраструктура, в която се предлагат основни и разнообразни допълнителни туристически услуги. Обособява се от най-малко 5 вили и има поне едно заведение за хранене и развлечения.

Заведения за бързо обслужване е заведение в което се предлага ограничен типизиран асортимент от кулинарна продукция и/или готови пакетирани стоки, десерти, напитки - безалкохолни и алкохолни. Имат висока пропускателна способност. Самообслужването е основна форма на обслужване.

Заведения за хранене и развлечения са: ресторанти, заведения за бързо обслужване, питейни заведения, кафе-сладкарници и барове.

Кафе-сладкарница е заведение за допълнително хранене, в което се предлагат сладкарска продукция, сладоледи, тестени изделия, безалкохолни и алкохолни напитки.

Къмпинг е охраняван терен със съответната инфраструктура и с необходимите условия за пребиваване на туристи със собствена или наета палатка или каравана, както и за паркиране на автомобили и предлагане на туристически услуги. На територията на къмпинга могат да се разполагат бунгала, каравани (временно стационарно подвижно (колесно) място за настаняване без задължително изискване за кухненски бокс и санитарен възел), други места за настаняване, хранене и търговия.

Къщи за гости е сграда с ниска етажност, в архитектурен стил, съответстващ на облика на селището и/или е обвързан с неговата история, която разполага с максимум 10 стаи за настаняване. Гостите ползват общи помещения като: всекидневна, обзаведена кухня, трапезария или място за хранене и място за отдих в двора. Обектът се стопанисва от домакини, които живеят в същата сграда или в съседство и се грижат за обслужването и изхранването (минимум закуска) на гостите в условия, близки до домашните.

Места за настаняване са хотели, мотели, апартаментни туристически комплекси, вилни селища, туристически комплекси, вили, семейни хотели, хостели, пансиони, почивни станции, стаи за гости, апартаменти за гости, къщи за гости, бунгала и къмпинги.

Международен посетител е лице, което посещава държава, извън обичайната за него среда за не повече от 12 последователни месеца с цел бизнес, удоволствие или други лични цели, които не включват упражняването на дейност, за която получава възнаграждение. (Международни препоръки относно туристическата статистика (IRTS 2008))

Мотел е вид крайпътен хотел за пребиваване и обслужване на автотуристи, разположен извън населено място до активен транспортен възел или автомагистрала. Мотелът разполага поне с едно заведение за хранене и развлечения.

Пансион е сграда, в която настаняването обикновено е за по-продължителен период от време, обзаведено с най-необходимите мебелировка, съоръжения, съдове и прибори за ползване и самостоятелно обслужване.

Питейно заведение е заведение, в което се предлага богат асортимент от алкохолни и безалкохолни напитки и закуски към тях.

Почивна станция е самостоятелно място за настаняване с преобладаващи социални функции и с инфраструктура, предлагаща здравни, балнеоложки, спортни и други услуги.

Пътници са всички лица, извършващи придвижване между две или повече географски точки с различна цел и различна продължителност. (Международни препоръки относно туристическата статистика (IRTS 2008))

Ресторант е заведение, в които се предлагат кухненска и сладкарска продукция, алкохолни и безалкохолни напитки. Обслужването на клиентите е с квалифицирани сервитьори с използване на специални форми на сервиране.

Стаи за гости – до 5 стаи - самостоятелни или в апартаменти, в една сграда, предоставяни на туристи за нощувка.

Семеен хотел е сграда в архитектурен стил, съответстващ на облика на селището и/или обвързан с историята му, с капацитет от 5 до 20 стаи за настаняване на туристи, в която се извършва хотелиерска дейност. Обектът се стопанисва от домакини или от нает персонал, които предоставят персонално обслужване на гостите. Семейният хотел има поне едно заведение за хранене и развлечения.

Средна заетост на настанителната база е произведен показател, отразяващ степента на използваемост на наличния настанителен капацитет в МН.

Туризмът - Туризмът е социален, културен и икономически феномен, свързан с движение на хора към места извън обичайното им място на пребиваване за лични или професионални цели. (Международни препоръки относно туристическата статистика (IRTS 2008))

Турист е лице, което посещава дестинация извън обичайното му местоживееие за период, по-кратък от една година, с цел отдых, спорт, лечебни процедури, бизнес, посещения на роднини и приятели, поклонничество, участие в културно, конгресно, конферентно или друга туристическа цел. Туристът може да осъществи посещението в рамките на денонощието без нощувка (еднодневен турист) или с престой обичайно над 24 часа, който включва поне една нощувка в посетената дестинация(пренощува турист).

Туристическа дестинация е регламентирана съвкупност от икономически, социални и културно-екологични дейности, осъществявани в туристически обекти с реални граници, с цел създаване, реализация и потребление на стоки и услуги, формиращи атрактивността на туристическия продукт (пакет) с устойчива конкурентоспособност и ефективност.

Туристическа хижа е масивна сграда, предназначена за краткотраен отдых на туристи, в която се предлагат основни и допълнителни туристически услуги. Обзаведена и оборудвана с найнеобходимата мебелировка, съоръжения, съдове и прибори за ползване и самостоятелно обслужване на туристи. Предлага туристическа, краеведска, екологическа и друга информация.

Туристическо селище е самостоятелна териториално обособена група от места за настаняване, с изградена обща инженерна и туристическа инфраструктура, където се предлагат основни и разнообразни допълнителни туристически услуги. Обособява се от най-малко 5 места за настаняване и има поне едно заведение за хранене и развлечения.

Хостел е сграда за ниско бюджетно настаняване, която е функционално обособена като общежитие със самостоятелни стаи и/или общи спални помещения – мъжки, женски и/или смесени. Споделено се ползват санитарен възел, всекидневна, обзаведена кухня с трапезария.

Хотел е общодостъпна сграда или сгради, функционално свързани, с минимум 15 стаи за настаняване, в която се предлагат основни и допълнителни туристически услуги, свързани с пребиваването на туристите. За хотели, изградени преди 1 юни 2003 г., и за хотели в населени места или в части от тях с историческо, археологическо, етнографско или архитектурно значение се допуска броят на стаите да е по-малък с 20 на сто. Хотелът разполага поне с едно заведение за хранене и развлечения.